

**PS 45/18 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op 1 juni 2018**

Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave	2
Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	4
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	7
Actualiteit	8
Bespreekstukken	20
17/18 Statenvoorstel Zienswijzen op ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)	20
24/18 Statenvoorstel Zienswijzen op ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB)	20
25/18 Statenvoorstel Negende wijzigingsverordening Provinciale milieuverordening Noord-Brabant 2010	40
Stemming	48
33/18 Ontwerpbesluit Notulen van de PS-vergadering 6 april 2018	48
36/18 Ontwerpbesluit Lijst Ingekomen Stukken periode 5 april tot en met 18 april 2018	48
17/18 Statenvoorstel Zienswijzen op ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)	49
24/18 Statenvoorstel Zienswijzen op ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB)	50
25/18 Statenvoorstel Negende wijzigingsverordening Provinciale milieuverordening Noord-Brabant 2010	51
Sluiting	51

Index gesproken personen

Berg, H.F. van den, 10, 11, 12, 13, 18, 19
Braspenning, A.L.J., 44, 45
Brunklaus, mw. drs. P.M., 8, 10, 11, 15, 18, 19, 20
Dingemans, mw. F.M., 12, 13, 19, 22, 27, 35, 39, 40, 44, 49, 50, 51
Dirken, mw. A.M.W., 20, 25, 26, 49, 50
Everling, M.J., 11, 19, 35
Griensven, E.J.C. van, 28, 32, 35, 37, 38, 41, 44, 49, 50, 51
Hattem, A.W.J.A. van, 22, 23, 25, 26, 33, 34, 35, 36
Heijman, J.H.W.F., 14, 20, 36, 50, 51
Heijmans, N.G.L., 23, 36
Jonge, R.A. de, 22, 40, 49, 50, 51
Koevoets, H.J.P.E., 15, 35
Kort, M.V. de, 13, 20
Kuijken MSc, R.C.P., 21, 35, 36, 49, 50, 51
Meijer, A.A., 9
Oosterveer, ing. H., 29
Overveld, W.A.A.M. van, 14, 20, 35, 49, 50, 51
Panhuizen, A.V., 9, 10, 16, 19, 40, 45, 46, 51
Plaatsvervangend voorzitter, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52
Roijackers, mw. H.I., 25, 26, 28, 32, 33, 35, 37, 38, 39, 41, 46, 48, 49, 50, 51
Surminski, mw. M.J.G.P., 30, 38, 42, 45
Voorzitter, 50
Vreugdenhil, ing. H.J., 14, 20
Vugt, drs. R.J. van, 11, 19
Wel, ir. M.C. van der, 14, 16, 17, 18, 20, 36, 49, 50, 51

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

J. Deneer, locogriffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bahar, drs. H.	CDA	Helmond
Bakker, W.J.	PVV	Waalwijk
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bollen G.W.	VVD	Sint Anthonis
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Brakel, mw. C.E.P. van	CDA	Veldhoven
Braspenning, A.L.J.	CDA	Strijbeek
Brunklauw, mw. drs. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Claessens-Vloedgraven, mw. W.	SP	Roosendaal
Deryckere, M.N.R.C.	CDA	Tilburg
Dingemans, mw. F.M.	D66	Moergestel
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Everling, M.J.	SP	Uden
Griensven, E.J.C. van	PvdA	Berkel-Enschot
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	's-Hertogenbosch
Heijman, J.H.W.F.	Lokaal Brabant	Tilburg
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Jonge, R.A. de	SP	Halsteren
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Tilburg
Klitsie, mw. drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Etten-Leur
Kort, M.V. de	PvdA	Vught
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Maas, B.L.M.	PvdA	Netersel
Meel, J. van	SP	Breda
Meeuwis-van Langen, H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Waalwijk
Oosterveer, ing. H.	50PLUS	Waalre
Offers-Bruijnen, mw. mr. S.M.	VVD	Vught
Overveld, W.A.A.M. van	50PLUS	Oudenbosch
Panhuizen, A.V.	VVD	Tilburg
Portheine, P.	VVD	Riethoven

Roijackers, mw. H.I.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Roks, L.A.G.	PVV	Etten-Leur
Schüller, mw. drs. I.J.W.	VVD	Woudrichem
Sloot, mw. M.A.B. van der	CDA	's-Hertogenbosch
Smeets, drs. M.E.J.	GroenLinks	Oosterhout
Smeulders, S.J.A.H.	PvdA	Helmond
Spapens, M.	SP	Breda
Staak, W.R. van der	SP	Sint-Oedenrode
Steenbakkers, S.P.M.F.	CDA	's-Hertogenbosch
Surminski, mw. M.J.G.P.	PvdD	Hoogerheide
Uijlenhoet, A.	GroenLinks	Rosmalen
Vreugdenhil, ing. H.J.	ChristenUnie-SGP	Nieuwendijk
Vugt, drs. R.J. van	CDA	Andel
Wel, ir. M.C. van der	PvdD	Rijsbergen
Willems-Kardol, mw. J.C.	PVV	Helmond

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 1 juni 2018

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

II. Actualiteit

III. Bespreekstukken

17/18 Statenvoorstel Zienswijzen op ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

24/18 Statenvoorstel Zienswijzen op ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB)

25/18 Statenvoorstel Negende wijzigingsverordening Provinciale milieuverordening Noord-Brabant 2010

IV. Stemming

33/18 Ontwerpbesluit Notulen van de PS-vergadering 6 april 2018

36/18 Ontwerpbesluit Lijst Ingekomen Stukken periode 5 april tot en met 18 april 2018

17/18 Statenvoorstel Zienswijzen op ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

24/18 Statenvoorstel Zienswijzen op ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB)

25/18 Statenvoorstel Negende wijzigingsverordening Provinciale milieuverordening Noord-Brabant 2010

V. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 1 juni 2018

Plaatsvervangend voorzitter: drs. M.P.J.M. van Gruijthuijsen

Locogriffier: J. Deneer

Volgens de presentielijst zijn 53 leden aanwezig, te weten:

Altundal, mw. Arts, Bahar, Bakker, Van den Berg, Bollen, Boon, mw. Van Brakel, Braspenning, mw. Brunklaus, Burger Dirven, mw. Claessens-Vloedgraven, Deryckere, mw. Dingemans, mw. Dirken, Everling, Van Griensven, Van Gruijthuijsen, De Jonge, Hageman, Van Hattem, Heijman, Heijmans, mw. De Hoon, mw. Van der Kammen, Koevoets, De Kort, Kouthoofd, Kuijken, Kutlu, Maas, Van Meel, mw. Meeuwis-van Langen, Meijer, Oosterveer, mw. Otters-Bruijnen, Van Overveld, Panhuizen, Portheine, mw. Roijackers, Roks, mw. Schüller, mw. Van der Sloot, Smeets, Smeulders, Spapens, Van der Staak, mw. Surminski, Uijlenhoet, Vreugdenhil, Van Vugt, Van der Wel, mw. Willems-Kardol.

Afwezig de leden: mw. Klitsie, Steenbakkers.

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 13.30 uur

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dames en heren. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Goedemiddag. Ik open hierbij de Statenvergadering. De commissaris van de Koning is vandaag helaas verhinderd, vandaar dat ik als vicevoorzitter van de Staten deze vergadering voor zal zitten. Daarbij verzoek ik u allen te gaan staan voor een moment van stilte.

(Er wordt een moment stilte in acht genomen.)

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Ik verzoek de griffier mededeling te doen van de binnengekomen berichten van verhindering.

De **locogriffier**: Berichten van verhindering zijn er van Tineke Klitsie en van de heer Stijn Steenbakkers. Hij zal mogelijk later in de vergadering wel aanschuiven.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Ik heet alle aanwezigen van harte welkom, in het bijzonder de bezoekers op de publieke tribune en degenen die de vergadering via internet volgen. Vandaag zijn leden van de KBO afdeling Gassel en de Stichting de Oude Schoenendoos te gast bij het CDA en zij zijn ontvangen door de fractiemedewerker Ernst van Welij.

De afgelopen weken is een aantal Statenleden onder u benoemd tot wethouder. Ik wil hen namens de Staten veel succes wensen met de uitvoering van deze bijzondere functie.

Ik stel de agenda aan de orde. Er zijn geen mondelinge vragen ingediend. Er is wel één actuele motie ingediend en de procedurevergadering heeft voorafgaand aan deze PS-vergadering geadviseerd om deze actuele motie toe te laten en onderdeel te laten uitmaken van deze agenda. Kunt u daar allen mee instemmen? Ja.

Alle moties en amendementen die tijdens deze vergadering worden ingediend, worden door de griffie op iBabs geplaatst onder Statendag van 1 juni 2018 agendapunt 12, de ingediende moties en amendementen. En daarnaast verzoek ik u allemaal bij het verlaten van de Statenzaal dit te melden bij de bodetafel, zodat de griffie en wij allen beschikken over een correct aanwezigheidsoverzicht bij de stemmingen.

Dan ga ik over naar de actualiteit.

Actualiteit

De **plaatsvervangend voorzitter**: Er is een actuele motie ingediend door een aantal fracties, 'Niet boren naar gas in Brabant' en ik zou daartoe het woord willen geven aan de eerste indiener van deze motie, die u op iBabs kunt vinden. Mevrouw Brunklaus. Aan u het woord.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dank u wel, voorzitter. Boren naar gas, fracken naar gas in onze ondergrond in Brabant, vinden wij uit den boze. Ik krijg nu een beetje het gevoel dat we hadden in 2013, toen wij hier ook stonden in het debat tegen schaliegas, toen in de buurt van Haaren en Boxtel gefrackt zou worden, om te zoeken naar schaliegas, en waar de bevolking heel erg tegen in opstand kwam, en wij zeiden van: dit bedreigt onze ondergrond. We hebben toen opgeroepen, destijds, bij motie, bijna unaniem hier in deze Statenzaal, dat we ons drinkwater wilden beschermen, dat we daarvoor ook geen fracking wilden toestaan in onze ondergrond. Dat hebben we toen eigenlijk met succes gedaan. De schaliegasboringen bleven uit. Wat schetst onze verbazing, en waar schrokken wij vreselijk van, en met GroenLinks ook vele fracties in deze Statenzaal: dat was dat een bericht kwam dat Wiebes, onze minister van Economische Zaken en Klimaat, toestemming had gegeven aan een bedrijf om in het gasveld van Waalwijk-Noord te gaan fracken. Alweer fracken, zoeken naar gas, dat in een tijd waarin we heel druk bezig zijn te zoeken naar duurzame energie, hernieuwbare energie. Wij willen niet naar de oude vormen van gas en andere fossiele brandstoffen. Vandaar dat de fractie van het CDA afgelopen vrijdag daar uitstekende schriftelijke vragen over heeft gesteld. Die vragen gaan nog beantwoord worden, maar één vraag miste ik eigenlijk, en die wil ik toch bij het indienen van deze motie nog stellen aan GS, en dat was de vraag over het beleid van de ondergrond. We hebben toen aangepast dat het drinkwater in Brabant beschermd zou moeten worden en mijn vraag was eigenlijk: als er gefrackt zou worden in dit gebied in Noord-Brabant, zou dat dan eventueel tegengehouden kunnen worden door het beleid dat wij destijds hebben opgesteld? En dan heb ik het over de 6de wijzigingsverordening van de Milieuverordening van 6 februari. Zou dat de fracking kunnen tegenhouden? En verder wil ik alle partijen danken die de motie mee indienen en die met GroenLinks samen een signaal afgeven dat wij dit niet willen in Brabant: geen fracking, geen zoektocht naar gas, geen Groningse toestanden. Wij willen het niet, we moeten op zoek naar nieuwe bronnen, hernieuwbare bronnen in de toekomst, en geen fossiele brandstof. Hartelijk dank. Ik denk dat de motie inmiddels eraan komt.

Motie M1 'Niet boren naar gas in Brabant'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 1 juni 2018;
constaterend dat

- vorige week donderdag de Minister van Economische Zaken en Klimaat heeft laten weten geen bezwaar te hebben tegen het voornemen van Vermilion om in het gasveld Waalwijk-Noord te gaan fracken;
- tegen dit ontwerp-instemmingsbesluit zienswijzen kunnen worden ingebracht;
- Provinciale Staten in 2015 beleid heeft aangenomen ter bescherming van het drinkwater;
- Provinciale Staten zich in 2013 heeft uitgesproken tegen het fracken in de Brabantse ondergrond in de zoektocht naar (schalie)gas;

overwegend dat

- Provinciale Staten met de motie 'Brabant schaliegas-vrij' een duidelijk signaal heeft afgegeven aan het Kabinet, de Minister van EZ en de Tweede Kamer om niet te kiezen voor het (proef)boren naar nieuwe fossiele brandstoffen, maar zich in te (blijven) zetten op toekomstbestendige schone energie;
- de Nederlandse overheid vanwege alle problemen in het zoeken naar gas de gaswinning in Groningen stopzet;
- er geen reden is om dergelijke situatie in Noord-Brabant te krijgen;
- Noord-Brabant alles in het werk zal stellen om haar drinkwater en ondergrond te beschermen;

Provinciale Staten spreken uit:

- tegen het voornemen te zijn om in Noord-Brabant naar gas en andere fossiele brandstoffen te boren;

en gaan over tot de orde van de dag.

GroenLinks, 50PLUS, de VVD, Lokaal Brabant, D66, de SP, de PvdA, het CDA, de Partij voor de Dieren en de ChristenUnie-SGP."

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Brunklaus. De motie is inderdaad al op iBabs geplaatst. Ik kijk even of er andere fracties zijn die het woord willen voeren. Ja, de VVD. De heer Panhuizen heeft het woord.

De heer **Panhuizen** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Wat betreft de VVD-fractie even een paar dingen. Ten eerste moeten we ook niet de inzet van GS vergeten in dit dossier. Eigenlijk is de houding ook al van GS dat wij richting het ministerie van Economische Zaken zeggen van: wij willen liever niet fracken in Brabant. Wat de VVD-fractie betreft zeggen we: fracken, dat mag alleen op het moment dat er nul risico is. Het risico is nihil, dus wel risico, dus in principe zouden we de motie steunen. Echter moet er in de motie wel iets gewijzigd worden, want op dit moment wordt er gas gewonnen in Waalwijk en de motie zegt dat we eigenlijk het voornemen hebben om ook de winning van gas te stoppen. Dus als er een aanpassing in de motie zou zijn, en ik kijk naar de GroenLinks-fractie of ze daar positief tegenover staat, die zou zeggen van: 'heeft het voornemen om niet te fracken, of proefboringen te doen met de techniek die achter fracking schuilt', dan zouden wij daar als VVD-fractie mee in kunnen stemmen, maar zoals 'ie er nu ligt niet, maar als het even aangepast zou kunnen worden, dan steunen wij het.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Panhuizen. Ik kijk naar het CDA, de heer Van Vugt. Een interruptie van de heer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ja, aangezien wij inmiddels ook mede-indiener zijn, heb ik ook de behoefte om even de duiding te krijgen. Zou de VVD-fractie er ook mee kunnen instemmen wanneer de uitspraak 'extra gas' er staat? Want de motie zoals die nu voorligt gaat heel specifiek over het voornemen dat ook nu actueel is, en niet over fracking in het algemeen, zoals u hem nu dreigt te definiëren.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Voor ons gaat die wel over fracking, maar wat de VVD-fractie betreft zeggen we wel: we zijn niet per se voor het winnen van meer gas. Wij steunen een motie die zegt van: het wordt niet méér. Dat is eigenlijk het hele idee.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Interruptie de heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja voorzitter, een vraagje aan de VVD. Want u, en veel partijen hier, willen alles elektrificeren, het vervoer, de verwarming, grotendeels, met warmtepompen e.d. U wilt geen kolen, u wilt geen gas. Hoe gaat u zorgen dat er voldoende elektriciteit aanwezig is in twee weken windstilte in januari? Hoe gaat u dat voeden, waarmee?

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Nou ja, goed, dit is een grotere vraag wat betreft de energietransitie, maar wat ik ook zeg, van: je mag nu in principe hier ..., er wordt gas gewonnen, dat vinden we op dit moment dus prima, we willen alleen niet méér winnen. Dat is eigenlijk het punt dat we willen maken, vandaar ook dat we vragen om wijziging van de motie.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Tweede interruptie de heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, punt is: in het veld in Waalwijk is zes keer eerder gefrackt. Dat doen we al vijftig jaar in de buurt van Waalwijk, zowel naar olie als gas, probleemloos overigens, maar goed. Het is soms nodig om gas te kunnen blijven winnen, anders zit de pot dicht, letterlijk.

De **plaatsvervangend voorzitter**: En uw vraag is?

De heer **Van den Berg** (PVV): Zegt u dan: als het er niet vanzelf uitkomt, dan moet er maar gestopt worden?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Nee, wat we zeggen is: op dit moment winnen we gas in Waalwijk. We zeggen: we willen er niks bij hebben. We hebben eigenlijk een stilstand. En wat betreft fracken: daar is het voornemen om ertegen te zijn. Volgens mij is het ook niet de techniek van fracken waarmee er in Waalwijk gas gewonnen wordt, dus dat lijkt me niet aan de orde.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Interruptie Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Even ingaand op uw vraag om het dictum te wijzigen. Kijk, als u leest in de motie, dan ziet u ook dat onder de constatering staat, dat Provinciale Staten zich in 2013 hebben uitgesproken tegen het fracken in de Brabantse ondergrond en de zoektocht naar (schalie)gas. Dus het staat er eigenlijk in. Ik denk dat het heel duidelijk is waar het over gaat. Het gaat natuurlijk om de toekomstige situatie, en niet situaties die nu al bestaan.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Ja, maar wat ik ook vind, is dat de motie technisch wel moet kloppen. Het is misschien duidelijk als je 'm zo grof leest, maar als je letterlijk gewoon door zou voeren wat er staat in beleid, dan staat er toch echt iets anders, en dat wil ik niet hebben, dus daarom toch de vraag om hem te wijzigen in dezen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Tweede interruptie mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): De intentie van de motie is natuurlijk superduidelijk: niet boren naar gas in Brabant vanaf nu. Ik wil straks wel even met u in overleg gaan, en met de andere indieners, om te kijken hoe we dat aan kunnen passen, zodat de VVD ook mee kan gaan.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan is de heer Van Vugt namens het CDA aan het woord.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Inderdaad: wat voor signaal gaat ervan uit als een ministerie overweegt toestemming te geven voor extra gas winnen in Brabant, terwijl in Groningen de gaskraan dichtgaat? Dat was voor onze fractie ook de reden, voorzitter, om hierover 13 vragen te stellen aan het college, en excuus voor GroenLinks dat ik er één vergeten ben. De CDA-fractie ziet deze motie als een glashelder signaal naar Den Haag toe, dat wij in Brabant geen gaswinning willen, en zeker geen uitbreiding. Ik hoop dat dat signaal vandaag helder uit de Statenvergadering naar voren komt ter ondersteuning van uw beleid, want we zijn consequent bezig. We hebben destijds ook als CDA het initiatief genomen om ons uit te spreken tegen schaliegas boren in 2013, uw college heeft vorig jaar negatief geadviseerd en wij zouden die consistente lijn willen volgen. Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Interruptie de heer Van den Berg, maar we gaan hier geen heel Statendebat hebben over beleid rondom ..., dus een korte interruptie meneer Van den Berg, daar is de actualiteit voor bedoeld.

De heer **Van den Berg** (PVV): Nou, ja, ik mag toch weten waar het CDA het gas dan wel vandaan wil halen wat we nodig hebben?

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Nou, wij gaan geen gas boren in de Brabantse grond.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Tweede interruptie.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter, het valt mij altijd op dat Brabant ..., of dat het CDA hier in Brabant altijd vooraan staat als wij iets hebben over duurzame energie en meteen met het verwijt komt dat het gas uit Rusland moet komen en dat dat allemaal verschrikkelijk is. En nu heeft meneer geen antwoord ...

De **plaatsvervangend voorzitter**: Uw vraag is?

De heer **Van den Berg** (PVV): ... dus ik wil toch graag weten waar het gas vandaan moet komen.

De heer **Van Vugt** (CDA): Ja, voorzitter, wij zijn daar als CDA altijd volstrekt helder in geweest. Wij willen energietransitie en dan is natuurlijk het meest foute signaal dat je nu kunt afgeven, is dat wij extra gas gaan boren in Brabant. Dus daarvan zeggen we: dat doen we niet.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan de SP. Aan u het woord.

De heer **Everling** (SP): Dank, voorzitter. Het blijkt toch maar weer dat de SP eens te meer een voorspellende blik heeft, want een aantal weken geleden hebben wij gewaarschuwd dat dit zou gaan

gebeuren naar aanleiding van het dicht gaan draaien van de gaskraan in Groningen. Tijdens de perspectiefnota hebben wij al gezegd van: let op, het kan zo maar zijn dat ergens anders de gaskraan verder opengedraaid gaat worden. Wij hebben van GS al gehoord dat zij dat hier in Brabant in ieder geval niet zien zitten. Dat onderschrijven wij: geen extra gaswinning in Brabant, het liefste ook hier gewoon gas terug wat dat betreft. Daarom dienen wij ook de motie van GroenLinks mee in.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Everling. De fractie van de PVV. Ja? De heer Van den Berg, aan u het woord.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja voorzitter. De Partij voor de Vrijheid snapt heel goed de gevoeligheid van dit dossier, ook de schaliegasdiscussie die we gehad hebben met het bijbehorende fracken. En de zorgen, die kunnen we ons heel goed voorstellen, ondanks dat een rapport van het Staatstoezicht op de Mijnen wat dat betreft aangeeft dat er nauwelijks risico bij, mee verbonden is, en dat komt onder meer door een halve kilometer dikke kleilaag die tussen dit gasveld en de oppervlakte ligt. Dus de kans dat er iets in het water komt, is feitelijk nihil. Wat de PVV echter opvalt, en dat is ook waarom wij de motie niet mee indienen, is een beetje de hypocrisie die vele partijen hier aan de dag leggen. Want wat gebeurt er als wij geothermie willen hebben, wat hier massaal gesteund wordt? Het enige verschil is dat u nog veel dieper gaat boren, dwars door deze laag heen, dat u waarschijnlijk nog veel zwaarder moet fracken met exact dezelfde techniek als hier toegepast wordt en dat er in het retourwater ook nog eens een enorme hoeveelheid gas meekomt, waarvan wij nooit antwoord hebben gekregen op de vraag hoe wij dat gas gaan verwerken en hoe wij dat op gaan nemen in de CO₂-boekhouding. Een ander verhaal, als we het toch over waterwinning hebben: er zijn in Nederland ongeveer 250 waterputten, ruim 35 daarvan in Brabant, en die hebben ook de vervelende eigenschap dat die inlaten van het water wel eens gaan verstopen. En om die verstopping eruit te krijgen, wordt er mechanisch gestimuleerd, en 'mechanisch gestimuleerd': dat is fracken. Dat gebeurt bijvoorbeeld met natronloog. Dus het is in wezen dezelfde techniek.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Komt u tot een afronding, meneer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dus mijn vraag aan GroenLinks, of alle indieners eigenlijk, is: gaan wij, gezien de risico's, ook onmiddellijk stoppen met het geothermieproject en gaan we de waterleidingbedrijven verbieden te fracken om hun waterinlaten open te houden?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Van den Berg. De fractie van D66, mevrouw Dingemans, aan u het woord.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik zal het kort houden. D66 kiest voor een Brabant met duurzame energie. Gas hoort daar niet bij. In 2013 hebben ook wij de motie mee ingediend en alternatieven voorgesteld voor schaliegas in de vorm van het Brabants Energieakkoord en in 2016 pleitte het toenmalige Tweede Kamerlid, en nu staatssecretaris, Stientje van Veldhoven, voor een landelijk verbod op het winnen van schaliegas. Er zijn volgens haar geen goede oplossingen voor het vervuilde afvalwater en er zijn risico's met betrekking tot aardbevingen en vervuiling van drinkwater. Bovendien is het slecht voor milieu en natuur. Wij zijn als PS verantwoordelijk voor grondwaterkwaliteit. Vandaag besluiten we bijvoorbeeld over de uitbreiding van het beschermingsgebied bij Tilburg, terwijl de minister dan 20 kilometer verder zou willen gaan boren...

De **plaatsvervangend voorzitter**: Interruptie de heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja voorzitter, dan heb ik toch een vraag aan D66, want u heeft wellicht het onderliggend rapport van het Staatstoezicht op de Mijnen gelezen en het TNO-onderzoek aangaande dit gasveld in Waalwijk, en dan ziet u dat het risico op vervuiling van drinkwaterbronnen aanzienlijk kleiner is dan bij geothermieprojecten, waarover het Staatstoezicht juist heel kritisch is.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Uw vraag is?

De heer **Van den Berg** (PVV): Hoe rijmt u dat met elkaar? Waarom wijst u hier op risico's van drinkwater, terwijl u daar volledig aan voorbijgaat in het verhaal geothermie?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mevrouw Dingemans, aan u het woord.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Omdat die risico's nou eenmaal nooit volledig zijn uit te sluiten.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Tweede interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter, ander vraagje aan D66. Bent u het ermee eens dat we voorlopig nog heel veel gas nodig zullen hebben, volgens professor dr. Mulder van de Rijksuniversiteit Groningen zelfs véél meer dan dat we nu verbruiken omdat ...

De **plaatsvervangend voorzitter**: Uw vraag?

De heer **Van den Berg** (PVV): ... D66 elektrische auto's wil e.d. Als u geen kolen wilt, als u geen kernenergie wilt en als u geen gas wilt, gaat u mij eens vertellen: waar haalt u de energie vandaan als het twee weken niet waait, of de zon niet schijnt?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mevrouw Dingemans, aan u het woord.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik snap dat u nu iedere keer bij iedere partij die interruptie gaat plegen en diezelfde vraag gaat stellen. Volgens mij gaan we vandaag niet het energiedebat overdoen en gaat het over deze actuele motie. En D66, weet u, is groot voorstander van een duurzame energie, en daar hoort gas nou eenmaal niet bij. Kortom, het was in 2013 'nee', het is vandaag 'nee' en wat ons betreft blijft het 'nee'. Wij zullen deze motie dan ook van harte mee indienen. Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. De woordvoerder van de Partij van de Arbeid, de heer De Kort. Aan u het woord.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, dank voorzitter. Als PvdA zeggen wij precies hetzelfde als heel veel van de voorgaande partijen hier. Wij zeggen al jarenlang dat dit absoluut niet in Brabant het geval mag zijn. Ik kom oorspronkelijk uit Midden-Brabant, en daar is echt serieus onrust in de gemeenten waar dit speelt, niet gek als je alles op tv ziet van Groningen. En dan kan iedereen zeggen: het is veilig, het is veilig, maar ik snap heel goed dat inwoners zeggen: veilig, het zal wel, dat zeiden ze in Groningen ook, ik wil het niet. Ik ben daarom ook heel blij met het initiatief vanuit GroenLinks, dat wij bijna Statenbreed ondersteunen, dat wij ons als PS nogmaals zeer duidelijk, zeer krachtig uitspreken: dit gaat niet gebeuren in Brabant wat ons betreft.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer De Kort. De fractie van 50PLUS. Ja. De heer Van Overveld, aan u het woord.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Dank u, voorzitter. Zoals u van ons gewend bent heel kort. Wij zien de motie zoals die nu voorligt als een steun in de rug aan Gedeputeerde Staten, die met deze kwestie bezig zijn richting de rijksoverheid, waarmee wij uitspreken dat we ze van harte ondersteunen in het streven.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Van Overveld. De fractie van de Partij voor de Dieren. Ik zie de heer Van der Wel al naar de kathedor lopen. Eén minuut.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter. De Partij voor de Dieren wil net als heel veel partijen af van het aardgas. Volgende week debatteert de Tweede Kamer ook over gaswinningen in Groningen. Wij zijn stellig van mening dat de aardgaswinning niet verplaatst moet worden van Groningen naar Brabant. Die gaswinning in Waalwijk moet gewoon stoppen en niet worden uitgebreid. Nu ligt er een mogelijkheid voor bezwaar en beroep, ook voor de provincie Noord-Brabant, en mijn vraag aan het college is of het college ook een zienswijze daarop gaat indienen en wat de strekking wordt van die zienswijze. Want immers: als boren in Waalwijk wordt uitgebreid en Vermilion mag gaan fracken, dan is dat gelijk aan schaliegas boren. En de vraag is dan: als Vermilion mag fracken en de Raad van State heeft bepaald, recent, dat het rijk een nieuw besluit moet nemen voor Brabant als het gaat om proefboringen voor schaliegas, voor Cuadrilla, krijgt Cuadrilla dan in de toekomst niet de mogelijkheid om te gaan fracken in Haaren, Helvoirt en Boxtel? Graag een reactie van de provincie.

De zorgen van GroenLinks en andere fracties zijn terecht en delen wij van harte. Daarom zullen wij de motie ook mee indienen en steunen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Van der Wel. De fractie van de ChristenUnie-SGP. De heer Vreugdenhil, aan u is het woord.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Het debat dat wij hier voeren is een herhaling van zetten en toch is het soms goed om een stevige herhaling van zetten te doen, zeker met de nieuwe minister, die met dit voorstel komt. En ik denk dat dit ook een steun is aan de gemeenteraden van Aalburg en Waalwijk, waar die winning van Vermilion daadwerkelijk plaatsvindt, dat wij als Provinciale Staten, maar daarmee ook de steun uitspreken richting Gedeputeerde Staten, ook in hun handelen van de afgelopen weken, dat wij klip en klaar zijn, van dat wij deze manier van gaswinning in Brabant niet meer willen naar de toekomst toe. Wij geven dan ook alle ruimte aan GS om alle middelen aan te grijpen, om daarmee richting het kabinet aan te geven dat we dit in Brabant niet willen en wij zullen zelf ook onze middelen inzetten om richting onze Tweede Kamerfracties dit signaal duidelijk over te brengen en daarmee te zorgen dat Brabant gevrijwaard blijft van nieuwe gaswinningen in Brabant. Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Vreugdenhil. De volgende fractie, van Lokaal Brabant, de heer Heijman. Aan u het woord.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Ik ben blij dat deze motie ingediend is. Wij steunen hem ook van harte en we zouden onze landelijke vrienden van al deze partijen die hier zitten toch eens willen verzoeken: leg ook eens een keertje uit in Den Haag dat we dat niet willen hier in Brabant.

Zorg ervoor dat ze dat niet elke keer maar weer komen vragen aan ons, want wij herhalen ons suf hier. Laten we het gewoon niet doen. Punt.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Heijman. Dan kijk ik naar gedeputeerde Van den Hout. Ja, aan u het woord ...

De heer **Koevoets** (VVD): Mijnheer de voorzitter!

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Mijnheer de voorzitter. De VVD-fractie wil graag enkele minuten schorsing op dit moment. Ik stel namelijk vast dat we sowieso graag een motie willen hebben waar we over kunnen spreken, want deze is nog niet eens ondertekend. Wij willen graag overleg hebben over de motie.

De **plaatsvervangend voorzitter**: U verzoekt om een schorsing. Ik schors de vergadering voor een vijftal minuten.

Schorsing (13.58 – 14.03 uur).

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ik verzoek u uw plaatsen in te nemen. De vergadering is heropend. Ik geef graag het woord aan gedeputeerde Van den Hout voor zijn eerste termijn in de behandeling van deze actuele motie.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Ik kan vrij kort zijn. De motie is formeel natuurlijk overbodig, omdat het staand beleid is, door u zelf vastgesteld. We hebben als college dan ook vorig jaar negatief geadviseerd aan het ministerie van EZ om deze boring toe te staan en diezelfde tekst gaat ook ingediend worden als zienswijze tegen het besluit van minister Wiebes.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Van den Hout. Dan kijk ik even of we over kunnen gaan tot de tweede termijn. Dan kijk ik weer naar mevrouw Brunklaus. Eén kort minuutje aan u.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dat is aan de krappe kant (?), dat is ook wat! De motie is zojuist aangepast. Na overleg met deze en gene is er een klein woordje tussengekomen, dus het is echt 'verder' naar winning. En natuurlijk, gedeputeerde, u zegt: het is staand beleid, ik ben ook heel blij dat u een zienswijze afgeeft dat u dit niet wilt, maar ik denk dat het heel erg belangrijk is dat wij als Provinciale Staten nogmaals goed laten horen dat wij dit niet willen in Brabant. Je ziet dat de situatie toch van dag tot dag verandert op dit vlak. Dank u wel.

Motie M1A 'Niet boren naar gas in Brabant'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 1 juni 2018;
constaterend dat

- vorige week donderdag de Minister van Economische Zaken en Klimaat heeft laten weten geen bezwaar te hebben tegen het voornemen van Vermilion om in het gasveld Waalwijk-Noord te gaan fracken;
- tegen dit ontwerp-instemmingsbesluit zienswijzen kunnen worden ingebracht;
- Provinciale Staten in 2015 beleid heeft aangenomen ter bescherming van het drinkwater;

- Provinciale Staten zich in 2013 heeft uitgesproken tegen het fracken in de Brabantse ondergrond in de zoektocht naar (schalie)gas;

overwegend dat

- Provinciale Staten met de motie 'Brabant schaliegas-vrij' een duidelijk signaal heeft afgegeven aan het Kabinet, de Minister van EZ en de Tweede Kamer om niet te kiezen voor het (proef)boren naar nieuwe fossiele brandstoffen, maar zich in te (blijven) zetten op toekomstbestendige schone energie;
- de Nederlandse overheid vanwege alle problemen in het zoeken naar gas de gaswinning in Groningen stopzet;
- er geen reden is om dergelijke situatie in Noord-Brabant te krijgen;
- Noord-Brabant alles in het werk zal stellen om haar drinkwater en ondergrond te beschermen;

Provinciale Staten spreken uit:

- tegen het voornemen te zijn om in Noord-Brabant verder naar gas en andere fossiele brandstoffen te boren;

en gaan over tot de orde van de dag.

Patricia Brunklaus, GroenLinks;

Roland van Vugt, CDA

Maarten Everling, SP

Femke Dingemans, D66

Martijn de Kort, PvdA

Wim van Overveld, 50PLUS

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Hermen Vreugdenhil, ChristenUnie-SGP

Jan Heijman, Lokaal Brabant

Alex Panhuizen, VVD"

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Brunklaus. Ik kijk even rond of er behoefte is bij andere fracties. Ja, de VVD, kort, een half minuutje heeft u.

De heer **Panhuizen** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik denk met het woordje dat in de motie gesleuteld is om niet 'verder' te winnen, dus niet meer, dat wij een duidelijk signaal afgeven dat fracking, in ieder geval meer gaswinning in Brabant, niet de bedoeling is. Da lijkt me een krachtig mandaat aan de gedeputeerde.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ja, dank u wel, mijnheer Panhuizen. Ik kijk even naar het CDA. Geen tweede termijn. SP, geen tweede termijn. De PVV, een tweede termijn? Nee. D66, nee. PvdA? 50PLUS? Partij voor de Dieren. Ja. Meneer Van der Wel, aan u een kort half minuutje.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter. Ik had een tweede punt in mijn bijdrage genoemd, dat ging over de vergunning die was geweigerd door het rijk voor het boren naar schaliegas, waarvan de Raad van State heeft geoordeeld dat die vergunning moet worden herzien. Mijn vraag was: heeft het college enig zicht erop wat het rijk nu gaat doen aangaande dat nieuwe besluit voor schaliegasboringen in Haaren, Helvoirt en Boxtel?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ja, dank u wel, meneer Van der Wel. De ChristenUnie-SGP nog behoefte aan een tweede termijn? Lokaal Brabant behoefte aan een tweede termijn? Nee, dan kom ik tot een afronding van de tweede termijn van de kant van uw Staten. Ik zie hier een mooi ondertekende,

aangepaste motie, die ik aan de griffier geef om op iBabs te plaatsen. De gedeputeerde nog behoefte aan een tweede termijn? Ja.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank je wel, voorzitter. Ik heb een vraag gekregen, dus vandaar. Ik heb geen idee wat het ministerie allemaal van plan is in de toekomst, maar ik kan u in die zin geruststellen: volgens mij haspelt u heel veel dingetjes door elkaar. Het is niet zo dat, als hier nu gaswinning wordt toegestaan waarbij gefrackt wordt, dat een soort vrijbrief is voor het zoeken en fracken naar schaliegas. En ook het ene fracken is het andere niet. Bij schaliegas heb je te maken met leisteel dat opgelost moet worden, continu gefrackt wordt met chemicaliën. Hier heb je een put waar één keer, eenmalig, of misschien een keer in de zoveel jaar, één dag gestimuleerd wordt. Het is echt van een heel andere orde, maar de uitspraak van de rechter over het een heeft geen automatische gevolgen voor de volgende.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Van den Hout. Dan schors ik even voor de procedure, zodat de aangepaste motie ... De heer Van der Wel, toch nog? Een interruptie, aan wie?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Aan de gedeputeerde, voorzitter.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Een korte interruptie, de heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Heel kort. Ik begrijp de gedeputeerde, die kan ook niet in het hoofd van de minister kijken, aan de andere kant is gezegd door de rechter van: u heeft op grond van wat u daar voor heeft liggen, mag u geen besluit blokkeren om schaliegas te gaan boren, oftewel: het rijk moet een nieuw besluit gaan nemen om schaliegas te gaan boren ...

De **plaatsvervangend voorzitter**: U beloofde een korte interruptie, meneer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Een korte interruptie. Dus u zegt van: de bescherming die Brabant biedt is daar wel afdoende tegen, tegen een besluit van het rijk om te zeggen van: wij gaan toch naar schaliegas boren in Brabant?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Wat is uw vraag, mijnheer Van der Wel?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Of de gedeputeerde kan inschatten dat, omdat, zeg maar, nu er geboord, of uitgebreid mag worden in Waalwijk voor boringen, op basis van: we hebben een bescherming gegeven op basis van het Provinciaal Milieu- en Waterplan, biedt het Provinciaal Milieu- en Waterplan afdoende bescherming tegen een nieuw besluit van het rijk?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mijnheer Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nee, maar dat weet u al. Dat is namelijk ook al vastgesteld toen we die verordening zo vaststelden. Wij spreken uit dat wij het niet willen en het ministerie kan ons altijd overrulen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Tweede interruptie meneer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dus dan constateer ik dat het ook bij een ander besluit van het rijk over schaliegas boren in Haaren, Helvoirt en Boxtel niet anders zal zijn dan nu, dat dat ook gewoon toegestaan moet worden.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Daar gaat het ministerie over, en uiteindelijk een rechter en zeker niet de provincie. Wat wij doen, is een advies geven, op een adviesvraag vanuit het ministerie. Dat advies gaat zijn in lijn van door u vastgesteld beleid. Dus zullen wij zeggen: wij zijn tegen schaliegasboringen, wij zijn tegen fracken. Dat zullen we ook inbrengen als zienswijze. Desnoods gaan we nog een hele juridische procedure daarover aan, maar aan het einde van de dag is het ministerie in Nederland de baas en niet de provincie. Maar dat wist u al.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Toch nog een laatste interruptie van mevrouw Brunklaus voor de gedeputeerde?

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter, en ik had hem ook gesteld in mijn eerste termijn. Denkt u dat ons beleid ter bescherming van ons drinkwater, dat we toen hebben opgesteld en dat we hebben aangenomen, voldoende kan zijn om dit tegen te houden? En dan gaat het specifiek over het veld bij Waalwijk-Noord.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. De heer Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Uw vraag is precies dezelfde als de heer Van der Wel net stelde. Nee. Natuurlijk is onze verordening niet sterk genoeg om tegen te houden als het ministerie hier een vergunning voor afgeeft.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mevrouw Brunklaus, tweede interruptie.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja, mijn vraag was heel specifiek voor die locatie, niet voor heel Brabant, want dat beleid is voor heel Brabant vastgesteld.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. De heer Van den Hout heeft het woord.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Zo lang uw specifieke locatie in Brabant ligt, geldt mijn antwoord. Dus nee.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van den Berg, interruptie.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter, ik wou graag van mevrouw Brunklaus weten: stel voor, we zijn hier in het gasveld, er ligt een 500 meter dikke kleilaag over ons heen en in Vught ligt een drinkwaterveld, hoe vervuiling van hier in Vught terecht moet komen, wat ook nog eens 2,5 kilometer hoger ligt. Hoe denkt u dat dat mogelijk zou kunnen zijn?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mevrouw Brunklaus. Een reactie van uw kant op de interruptie van de heer Van den Berg.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik weet niet goed wat de PVV van mij wil. Een of andere uiteenzetting over de Brabantse ondergrond. Nee, natuurlijk, u weet heel goed waar we het op dit moment over hebben. We hebben het over het boren naar gas door onze ondergrond heen, waardoor waarschijnlijk, mogelijk ... wij willen niet dat onze ondergrond daarmee in gevaar wordt gebracht, niet ons drinkwater wordt aangetast, et cetera, et cetera. Daar gaat het over en het gaat niet over Vught.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ja, tweede interruptie de heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Nee, maar we zitten wel met een situatie dat hier, dat, zeg maar, tweeënhalf, ruim tweeënhalve kilometer, bijna drie kilometer onder de aarde, onder een waterdichte kleilaag van een halve kilometer dik, dat fracken gebeurt, en dan gaat u vrezen voor vervuiling van een drinkwatervoorziening twee kilometer verderop, wat tegen de oppervlakte aan ligt. Legt u mij nou eens uit hoe dat kan, want het Staatstoezicht op de Mijnen en TNO komt er ook al niet uit, want die zeggen: er is helemaal geen gevaar. Wat is dat voor angst aanjagen?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Uw vraag is duidelijk, mijnheer Van den Berg.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik ga dat u niet uitleggen. Het is precies de vraag die ik aan de gedeputeerde heb gesteld: komt het door deze actie, zou ons drinkwater in gevaar komen?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. In plaats van te schorsen, heeft u met elkaar deze schorsingstijd weten te vullen. Inmiddels is de aangepaste motie op iBabs geplaatst, dus wil ik de beraadslagingen sluiten en overgaan tot stemming over deze aangepaste motie. Ja, de mensen buiten de Statenzaal hebben de kans gehad om even terug te keren naar de Statenzaal. Dan ga ik over tot stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Panhuizen** (VVD): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Het CDA.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De SP.

De heer **Everling** (SP): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De PVV.

De heer **Van den Berg** (PVV): Tegen, met stemverklaring. Er wordt al vijftig jaar probleemloos gas gewonnen in Waalwijk en het Rijk is bevoegd gezag. Enkel en alleen vanwege de energietransitie hierover willen gaan, vinden wij ongepast. De motie is overbodig en onnodig, want als we de zorgen van de omgeving echt serieus nemen, dan moeten we ook stoppen met het volledig vergelijkbaar boren naar geothermie.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De fractie van D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Deze motie is aangenomen.

Besprekstukken

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan gaan we over naar het volgende agendapunt, de besprekstukken.

17/18 Statenvoorstel Zienswijzen op ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

24/18 Statenvoorstel Zienswijzen op ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB)

De **plaatsvervangend voorzitter**: Zoals tevoren al aangekondigd, behandelen we de twee Statenvoorstellen over de zienswijzen op de begroting 2019 van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant en de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant gezamenlijk. Ik wil graag als eerste het woord geven aan de fractie van de VVD, mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dank u wel. Voor ons liggen de ontwerpbegrotingen van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, de OMWB, en de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, de ODZOB. Het is goed

om te constateren dat dit jaar in elk geval twee van de drie begrotingen gelijktijdig worden aangeboden, alhoewel we als VVD liever hadden gezien dat de begrotingen van alle drie de Brabantse diensten gelijktijdig voor zouden liggen; dan hadden we ze namelijk in onderlinge samenhang kunnen beoordelen. We hebben als fractie echt wel begrip voor de reden waarom de begroting van de ODBN deze keer pas later volgt, maar we blijven de gedeputeerde in zijn rol als AB-lid tegelijkertijd naar aanleiding van die reden wel vragen om bij alle drie de diensten er stevig op toe te zien dat de financiële verrassingen bij de diensten nu eindelijk eens definitief tot het verleden gaan behoren.

Jammer genoeg worden de inhoudelijke kwaliteiten van de medewerkers bij de drie omgevingsdiensten wat ons als VVD betreft te vaak miskend door berichten over bedrijfsvoerings- en managementperikelen en governancevraagstukken. Niet voor niets is er vorig jaar een door deze Staten breedgedragen motie aangenomen om een pilot te doen in Brabant, een pilot waarbij de behandeling van alle VTH-taken door de drie omgevingsdiensten zou kunnen plaatsvinden. Als VVD denken wij nog steeds dat dit de kwaliteit van uitvoering van taken, maar ook de kwaliteit van dienstverlening, zeer ten goede zou komen. Voor elk bedrijf en elke burger in Brabant geldt dan echt hetzelfde loket voor de VTH-taken, en het AB van elke dienst kan dan echt goede afspraken maken over regionaal beleid, met name waar het gaat om álle handhaving. Niet langer als handhaver hoeven discussiëren over de vraag of de gemeente waar je op dat moment bij de een of andere dumping staat, deze taak wel of niet overgedragen heeft, inclusief bijbehorend budget, maar gewoon kunnen handelen, gewoon je werk kunnen doen. Dat is waar onze maatschappij om vraagt, en niet om bureaucratisch de taakafbakening en bijbehorende vergaderdrukte tussen overheden onderling. Als VVD kiezen wij liever voor doen.

GS hebben naar aanleiding van onze motie een onderzoek uit laten voeren en nu we een jaar verder zijn, zult u begrijpen dat we meer dan gemiddeld nieuwsgierig zijn naar de resultaten, en vooral naar wat we ermee gaan doen. Kan de gedeputeerde bevestigen dat dit rapport echt binnen enkele weken bij PS ligt? Onze nieuwsgierigheid is mede ingegeven doordat wij bij veel gemeenteraden nog steeds een soort verwarring zien en horen. Hoezo gaan wij niet meer over de uitvoering van vergunningen en handhaving? Wij horen graag of de gedeputeerde bereid is om in het AB alle wethouders nog eens op te roepen om hun oude én nieuwe raadsleden goed te informeren waar zij ten aanzien van de omgevingsdiensten wel en niet over gaan. Misschien dat dat zelfs aan de hand van het eerdergenoemde rapport kan, maar goed, dan moeten we het wel eerst hebben.

De ontwerpzienswijze geeft aan dat feitelijk nog niet duidelijk is of de totale werkzaamheden van de drie diensten volgend jaar wel binnen het provinciale budget passen. Wij lezen echter niet dat verwacht wordt dat het uiteindelijk niet het geval zal zijn. Kan de gedeputeerde ons uitleggen op welke manier de beide diensten nu wel verder kunnen met hun werk, als wij deze zienswijzen indienen? Hebben zij sowieso de juridische zekerheid dat ze de uitvoering van de basistaken betaald krijgen door de provincie en gaat de 'mits' feitelijk alleen over de zogenaamde verzoektaken, in relatie dan tot de begroting die de ODBN gaat indienen? Graag een antwoord van de gedeputeerde hierop.

Tot zover.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Dirken. De fractie van het CDA. De heer Kuijken, aan u het woord.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank je wel, voorzitter. Het is een vrij technisch onderwerp, ik heb ook een vrij technische benadering, excuses daarvoor. Ik heb ook mijn bijdragen voor de zienswijzen op de begrotingen van de ODZOB en de OMWB samengevoegd.

In de zienswijzen staat, ik citeer: "Pas zodra duidelijk is welke provinciale bijdrage er verwacht wordt in de ontwerpbegrotingen van de overige twee omgevingsdiensten, kan bepaald worden of een en ander financieel past." Dit staat in de zienswijze op de ontwerpbegroting van de OMWB en die van de ODZOB.

Met andere woorden: door de onduidelijke situatie rond de begroting van de Omgevingsdienst Brabant-Noord, waar nogal wat financiële perikelen zijn, of zeg maar gewoon: een puinhoop, omdat die situatie daar is, is nog onduidelijk hoeveel geld er voor de overige omgevingsdiensten gaat zijn. Op technische vragen van het CDA wees het ambtelijk apparaat er terecht op dat de financiële tegenslag bij de Omgevingsdienst Brabant-Noord via de jaarrekening bij ons terugkomt, en niet via de begroting. Verder werd ons verzekerd dat de werkprogramma's een betrouwbare basis vormen voor de begroting, waardoor de ODZOB en de OMWB niet in grote onzekerheid hoeven te zitten over de hoeveelheid geld die hier vanuit het provinciehuis gaat afdalen. Mijn vraag: kan de gedeputeerde dan in gewone mensentaal even uitleggen waarom deze zienswijze nodig is? Kunnen we de zienswijze eigenlijk gewoon zien als een soort van voorzorgsbeginsel, gewoon omdat de begroting van de ODBN nog even op zich laat wachten? Wat gebeurt er nou als er forse tariefwijzigingen uitkomen bij de ODBN naar aanleiding van de financiële perikelen? Heeft het dan nog steeds geen financiële consequenties voor de ODZOB en de OMWB?

En mijn laatste vraag: kan de gedeputeerde garanderen dat deze zienswijze minimale praktische consequenties heeft voor de ODZOB en de OMWB? Met 'deze zienswijze' bedoel ik eigenlijk meer het uitblijven van de begroting van de ODBN.

Voorzitter, tot zover.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Kuijken. Het vervolg is aan de fractie van de SP, de heer De Jonge.

De heer **De Jonge** (SP): Ja, voorzitter, aangezien wij over deze zienswijzen verder geen vragen of opmerkingen hebben, zie ik af van mijn spreektijd.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer De Jonge. De heer Van Hattem van de fractie van de PVV heeft dan nu het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u voorzitter. Voorzitter. Bij het lezen van de begroting van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, de ODZOB, moet ik sterk denken aan de filmklassieker 'Groundhog Day', waarin de hoofdrolspeler dezelfde dag steeds opnieuw beleeft. In deze begroting lezen we letterlijk dezelfde teksten als in de begroting van vorig jaar. Het hoort blijkbaar ook bij het streven naar een circulaire economie om ook tekstpassages middels copy-paste te recyclen. Het zal wel heel duurzaam zijn om juist de passages over duurzaamheid en klimaatonzin letterlijk te hergebruiken, bijvoorbeeld, en ik citeer: "De Klimaatop in Parijs 2015 heeft laten zien dat de urgentie om extra stappen te zetten tegen klimaatverandering nu groter is dan ooit. Afgesproken is dat de landen de wereldwijde klimaatopwarming tot 2100 beperkt willen houden tot 1,5 graad ten opzichte van het pre-industriële tijdperk." Of: "pilots met implementatie van de Omgevingswet bij grootschalige duurzame energieopwekking en de ODZOB als organisatie CO₂-neutraal inrichten ..."

De **plaatsvervangend voorzitter**: Een interruptie, mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Mijnheer Van Hattem, volgens mij hebben we de ontwerpbegrotingen van de omgevingsdiensten hier aan de orde. En ik wil de voorzitter vragen ervoor te waken dat we niet hier een hele verhandeling gaan houden over het hele werkpakket van de omgevingsdiensten. Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Dingemans. In de procedurevergadering hieraan voorafgaand hebben we gezegd dat we zaken die betrekking hebben op een begroting, zo lang die in relatie staan tot de begroting en de stukken daarbij, binnen de orde zouden verklaren, dus vandaar. Dus vandaar. Meneer Van Hattem, gaat u verder met uw betoog.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u wel. En ik citeer letterlijk uit deze ontwerpbegroting, dus 'meer dan dat over hebben' zou bijna niet mogelijk zijn. Maar goed. Deze dingen komen dus woord voor woord letterlijk terug. Daar zou ik dus ook weer dezelfde vragen over kunnen stellen als vorig jaar, want nog steeds hoort zulk onzinnig klimaatbeleid niet thuis bij een omgevingsdienst als uitvoeringsorganisatie. Met dezelfde weerzin als de weerman in 'Groundhog Day', die verslag moet doen van de weersvoorspelling door een bosmarmot, zal gedeputeerde Van den Hout ook weer net zo kortaf en chagrijnig antwoorden, zoals we van hem gewend zijn. Desalniettemin moet wat de PVV betreft de begroting van de omgevingsdienst verschoond blijven van klimaatonzin en duurzaamheidsgedram. Iedere cent die daaraan wordt uitgegeven kan veel beter worden besteed aan met name toezicht en handhaving in het buitengebied, aan Samen Sterk in Brabant, de SSiB.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Heijmans, een interruptie.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter. Meneer Van Hattem, u verwijt de omgevingsdienst dat die zich keer op keer herhaalt als het over klimaat gaat, maar hoor ik u niet – en meneer Van den Berg was er het meest sprekende voorbeeld van een halfuur geleden – hoor ik u niet constant uzelf herhalen met uw riedeltje over het klimaatbedrog et cetera? Dus: wat u de een verwijt, moet u echt dan vooral zelf niet doen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Mijnheer Heijmans, u moet goed luisteren naar wat ik zeg. Ik zeg: de ODZOB herhaalt letterlijk hun eigen woorden van vorig jaar weer exact op dezelfde manier in de tekst. Ze hebben gewoon dezelfde tekst gecopy-pastet en dat weer als een nieuwe begroting neergelegd. Dat is wat ik ze verwijt en we blijven natuurlijk op de klimaatonzin hameren zolang u met die onzin doorgaat ten koste van onze belastingbetalende burgers.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Een tweede interruptie van de heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, meneer, zelfs nu staat u uzelf ook letterlijk te herhalen. Ik wil best eens de uitdaging aangaan om eens te kijken wat u twee jaar, drie jaar, vier jaar, vijf jaar geleden heeft gezegd over klimaat ...

De **plaatsvervangend voorzitter**: Uw vraag is?

De heer **Heijmans** (SP): ... en dat dat hetzelfde is als nu.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van Hattem, aan u het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja voorzitter, dat klimaatgezever horen we hier ook al jarenlang vanuit het college komen en vanuit uw partij onder andere, dus daar moeten we ook ieder jaar tegenaan blijven schoppen. Dus we zullen daarover door blijven gaan zolang het nodig is en zolang de SP de kosten voor

de burgers steeds verder opjaagt door zulke klimaatonzin te steunen. De energierekening die komt uiteindelijk bij de burgers te liggen en daar bent u verantwoordelijk voor, daar is de SP verantwoordelijk voor. Die rekening wordt neergelegd en dat kunnen we niet vaak genoeg herhalen. En zulk soort onzin hoort dus ook niet in een uitvoeringsorganisatie thuis. Dat wil ik nog eens extra benadrukken.

Goed, dus om terug te komen op het verhaal: wij willen het geld wat nu voor die klimaatonzin wordt ingezet echt inzetten voor veiligheid in het buitengebied, om Samen Sterk in Brabant te ondersteunen, wat immers ook onder de omgevingsdienst valt. Het échte klimaatprobleem is immers het verziekte veiligheidsklimaat in ons Brabantse buitengebied. Drugs- en andere afvaldumpingen, stroperij en andere criminaliteit moeten topprioriteit zijn om aan te pakken. Dat had ook in deze begroting nóg sterker naar voren mogen komen. Waarom komt dit onderdeel er zo karig van af, vragen we de gedeputeerde?

In plaats van de noodzaak van een veilig en schoon buitengebied te benadrukken, zijn er hele paragrafen gewijd aan klimaat en energie. Het is zelfs benoemd tot specifiek aandachtsgebied voor 2019, wat daarmee als een soort heilige graal onder de verzoektaken naar voren komt. De provincie heeft zelfs een heuse queeste, een spirituele zoektocht naar deze heilige klimaatgraal bij de regio Zuidoost-Brabant neergelegd. Zo lezen we op pagina 12 van de begroting, en ik citeer: "De provincie Noord-Brabant heeft aan de regio Zuidoost-Brabant de uitdaging voorgelegd om als eerste regio van Nederland, dan wel voor Noord-Brabant, energieneutraal te worden." Einde citaat. Kan de gedeputeerde aangeven wat deze uitdaging precies inhoudt? Heeft deze uitdaging ook consequenties voor de opdrachtverstrekking aan de Omgevingsdienst ODZOB? En welke kosten zijn hieraan verbonden?

Verder wordt op pagina 19 gesproken over, en ik citeer: "energiebesparing door middel van handhaving". Wat moeten we ons daarbij voorstellen? Gaat de ODZOB handhavers als een klimaatpolitie op bedrijven afsturen? Heeft de provincie hiertoe specifieke opdrachten verstrekt? Graag een reactie van de gedeputeerde.

Ook stelt de begroting dat de ODZOB, en ik citeer: "op verzoek van gemeenten adviseren bij het meenemen van duurzaamheid in omgevingsvisie en omgevingsplan, opstellen van duurzaamheidsbeleid, een duurzaamheidsvisie en uitvoeringsprogramma en uitvoering daarvan". Einde citaat. Dit kan wel een verzoektaak zijn, maar deskundigheid op dit gebied moet wel in huis aanwezig zijn. Kan de gedeputeerde aangeven in hoeverre deze duurzaamheidsadvisering effect heeft op de personeelsformatie van de ODZOB? Worden er op vaste basis deskundigen op dit gebied in dienst genomen om aan deze verzoektaak te kunnen voldoen? Hetzelfde geldt voor de op pagina 12 en 13 genoemde 'inspelen op kennisbehoefte ten aanzien van de zorgvuldige veehouderij'. Graag een reactie van de gedeputeerde.

Voorzitter. De begroting noemt op pagina 13 het uitstel van de Wet private kwaliteitsborging voor het ... - het zou wel prettig zijn als de gedeputeerde even luistert. Voorzitter. De begroting noemt op pagina 13 het uitstel van de Wet private kwaliteitsborging voor het bouwen als een voor de ODZOB relevante ontwikkeling.

Pagina 25 noemt de specialistische werkzaamheden van de ODZOB ten aanzien van bouw- en woningtoezicht, en ik citeer: "Uitvoeren, al dan niet onder mandaat, van alle werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor bouwen, verzorgen van specialistische adviezen op het gebied van vergunningverlening bouwen en ondersteunen van gemeenten op projectbasis, met de uitvoering van regulier bouwtoezicht, maar ook complexe projecten. Dit gebeurt op locatie en werkwijze van betreffende gemeenten." Einde citaat. Juist deze werkzaamheden hangen samen met de uitgestelde wet. Omdat deze wet zo lang boven de markt blijft hangen, investeren gemeenten steeds minder in bouw- en woningtoezicht en kunnen onvoldoende gekwalificeerd personeel aantrekken, waardoor de kwaliteit onder druk komt te staan. Zo waarschuwde afgelopen februari de directeur van de Vereniging voor bouw- en woningtoezicht, de vereniging BWT, de heer Wico Ankersmit. Of deze wet er nu wel of niet ooit nog doorkomt, van overheden mag worden verwacht dat als ... dat zij het kwaliteitsniveau van bouw- en woningtoezicht op peil houden. Niet voor niets worden daarvoor de nodige

leges betaald. Ook de provincie verleent omgevingsvergunningen waar de activiteit bouwen onderdeel van uitmaakt, dit in samenwerking met de gemeenten en omgevingsdiensten. Herkent de gedeputeerde de signalen dat gemeentelijke BWT (bouw- en woningtoezicht)afdelingen, steeds verder worden ontmanteld en is dit ook het geval bij de BWT-afdelingen waar via de omgevingsdiensten provinciale omgevingsvergunningen worden behandeld? In hoeverre voldoen deze BWT-afdelingen aan de VTH-criteria en kan bij de omgevingsdienst verleende provinciale omgevingsvergunningen worden ingestaan voor de kwaliteit van de BWT-aspecten?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Interruptie mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ja, ik hoop dat er nog een ondertiteling op het stuk staat, dat iedereen die inschakelt nu nog weet dat we het over omgevingsdiensten hadden, maar hoor ik u nu zeggen dat u de VVD ondersteunt in het streven om alle VTH-taken bij één dienst weg te leggen?

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat wil niet een-op-een zeggen dat dat ook een pleidooi daarvoor is. Het enige wat ik hiermee zeg is dat er een zorg is dat de BWT, de bouw- en woningtoezichtafdelingen van gemeentes, die in samenwerking met de omgevingsdiensten omgevingsvergunningen verlenen en daar toezicht op houden, dat daar de kwaliteit onder de maat dreigt te raken. Daar zijn signalen van uit het veld, uit de sector, en daar is een zorg over. En als dat aan de hand is, dan kan het voor de omgevingsdienst een reden zijn om daarop in te spelen en actie te ondernemen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Tweede interruptie mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dus u bent het met ons eens dat we op z'n minst kunnen onderzoeken, als er maar zo weinig mensen zijn met kwaliteiten, of het dan niet handig is om die allemaal op één plek te zetten? Dus eigenlijk doet de gedeputeerde dan goed werk nu.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het is de vraag of dat allemaal op één plek zetten de oplossing is. Het hangt er maar net vanaf hoe het georganiseerd is en of die kwaliteiten ook aanwezig zijn. Het gaat meer om het structurele verhaal dat er te weinig mensen met die kwaliteiten bij gemeentes terechtkomen en dat die kwaliteit onder de maat dreigt te zakken. Daar moet iets aan gebeuren en of dát de oplossing is, dat laat ik even in het midden.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Interruptie mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter, of mevrouw Dirken eigenlijk. VTH-taken onderbrengen bij één dienst, dat is niet minder dan een flinke reorganisatie die u voorstelt. Heb ik het dan goed begrepen?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ik stel het nog niet voor. Wij hebben vorig jaar gevraagd om een onderzoek, wat dat zou betekenen, of we dan niet een stukje efficiëntie en een stukje kwaliteitsborging kunnen doen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Wij zijn als Staten meermaals bijgepraat over het grote project 'Omgevingsdiensten en gemeenschappelijke regeling'. Dat heeft nogal wat doen opschudden en op z'n kop gezet. De directeuren gaven aan: eigenlijk zijn we net een beetje in rustiger vaarwater. Ik heb het volgens mij drie directeuren horen zeggen. Beseft de VVD wat de VVD overhoophaalt als we echt de boel zo gaan reorganiseren en naar één dienst met de VTH werken?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Het feit dat we ooit besloten hebben om op rubber te gaan rijden in plaats van op hout, dat had ongeveer hetzelfde effect, en ik ben blij dat we dat uiteindelijk toch maar doorgedrukt hebben.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mijnheer Van Hattem. Gaat u verder met uw betoog.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Ja, voorzitter. Bij de risico's, op pagina 34, wordt het risico genoemd dat deelnemers gaan bezuinigen, waarmee er dus minder opbrengsten zijn voor de ODZOB. Dat risico lijkt zich nu al te gaan manifesteren. De grootste gemeente in het ODZOB-gebied, Eindhoven, heeft in haar raadsvergadering van 22 mei jl. een amendement aangenomen, met als strekking dat een stijging van de ODZOB-begroting met 2,5% onacceptabel is. In haar zienswijze geeft zij aan dat het afgelopen jaar het uurtarief steeds verhoogd is om de begroting op orde te brengen, maar dat er te weinig efficiencyverbeteringen zijn behaald. De gemeente Eindhoven geeft daarmee geen goedkeuring aan de begroting en stelt verdere bezuinigingen voor. Vraag aan de gedeputeerde is welke consequenties voor de begroting hij ziet met de stellingname van Eindhoven, zeker als grootste gemeente in het gebied, en of hij bereid is om zelf ook aan te dringen op bezuinigingen en efficiencyverbeteringen bij de ODZOB. Graag een reactie.

Voorzitter. Dan over de huisvesting en de faciliteiten van de ODZOB. Op pagina 41 gaat men prat op het nieuwe werken. Tegelijkertijd wordt er gesteld dat er een uitbreiding van het aantal werkplekken noodzakelijk is vanwege de groeiende organisatie. Wordt daarmee niet heel de filosofie van het nieuwe werken door het putje gespoeld, waarbij juist een beperkter aantal werkplekken nodig zou zijn? Waarom nou niet gewoon stoppen met deze mislukte kantoorrend, als deze dan toch niet consequent wordt toegepast? Graag een reactie.

Ook wordt ingezet op verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering door onder andere het inzetten van elektrische auto's. Hoeveel duurder wordt deze verduurzaming? Moeten er ook investeringen worden gedaan voor bijvoorbeeld de laadinfrastructuur?

Tot slot, voorzitter, over de ODZOB. De zienswijze stelt dat aan de provinciale kaders van inverdieneffecten wordt aangesloten, maar waar blijkt dat concreet uit? In de ontwerpmeerjarenbegroting wordt niet specifiek ingegaan hoe deze inverdieneffecten in het komend jaar en de daaropvolgende jaren gerealiseerd zullen worden. Het hele woord 'inverdieneffect' komt er niet in voor. Graag een reactie van de gedeputeerde.

Dan over de OMWB, de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Veel vragen en opmerkingen die ik bij de ODZOB-begroting heb gemaakt over de positie van de provincie ten aanzien van deze begroting zijn bij deze omgevingsdienst evengoed van toepassing, bijvoorbeeld over de inverdieneffecten. Ook ten aanzien van de OMWB graag een reactie van de gedeputeerde op dit punt.

Hoewel de OMWB-begroting financieel niet problematisch is, en het stuk ook overzichtelijker is opgesteld, is er toch een punt wat direct pijn doet aan de ogen van de PVV-fractie, namelijk het voorwoord van

OMWB-directeur de heer Van Mourik. Een compleet klimaat- en duurzaamheidsjubel. Dat is geen voorwoord van een begroting van een ambtelijke uitvoeringsorganisatie, maar eerder van het verkiezingsprogramma van GroenLinks. En daarmee wordt de plank misgeslagen. Dit hoort geen prioriteit te zijn van een omgevingsdienst. Ook hier geldt: wat betekent deze focus op klimaat, energie en duurzaamheid voor de personeelsformatie? Wordt hier extra ingezet op de te leveren kennis in dit kader?

De aanbiedingsbrief stelt dat de OMWB inzet op, en ik citeer: "het intensiveren van de samenwerking met politie en het OM ten aanzien van ondermijning, waaronder ook met name aanpak van drugsdumpingen. Hoe gaat de OMWB deze intensievere samenwerking bewerkstelligen? Kan de gedeputeerde daar als betrokken lid van het AB en het DB iets meer over zeggen? En waarom staat dit alleen in de aanbiedingsbrief en niet in de begroting zelf? Wat de PVV betreft zet ook de OMWB volop in op de collectieve taak van de SSiB, Samen Sterk in het Buitengebied, voor een veilig en schoon buitengebied in plaats van de deugende duurzaamheidsambities.

Voorzitter. Tot zover in eerste termijn.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van Hattem. Dan is het woord aan de fractie van D66, mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ook de fractie van D66 kiest voor behandeling van de besprekingsstukken van de twee omgevingsdiensten in één bijdrage. Die twee omgevingsdiensten zijn volgens de provincie financieel gezonde organisaties, en daar zijn we blij mee. Het college heeft bij de ontwerpbegrotingen getoetst aan zeven thema's en vastgesteld dat de ontwerpbegrotingen alleen niet volledig aansluiten bij het provinciaal budget. En we weten inmiddels dat de ODBN, de Omgevingsdienst Brabant-Noord, daar de veroorzaker van is. Door het ontstane tekort daar vraagt die ontwerpbegroting nog meer aandacht van onze Provinciale Staten. Maar we begrepen van de gedeputeerde dat die begroting pas na de zomer wordt verwacht. We zien het oordeel van de accountant op die ontwerpbegroting in ieder geval met veel interesse tegemoet.

Terug dan naar de zienswijzen op de ontwerpbegrotingen van de ODZOB en de OMWB. Goed om te zien dat die laatste, tot voor kort nog het zorgenkindje van de drie omgevingsdiensten, er nu qua financiën en kwaliteit zo goed de zaak op orde heeft. We begrijpen dat de provincie in haar zienswijzen vraagt om een tekstuele aanpassing van de ontwerpbegrotingen, namelijk dat de provincie pas definitief kan vaststellen of de verwachte bijdragen passen binnen het budget zodra ook de begroting van de ODBN binnen is. Kan de provincie toch alvast toezeggen dat zij akkoord gaat met de opdrachtsom voor de basistaken en de reguliere verzoektaken, in lijn met ons meerjarige VTH-beleid? Zo'n toezegging past wat onze fractie betreft nou wel bij een betrouwbare overheid. Wat kan de gedeputeerde hierover wellicht al toezeggen? Want als blijkt dat de gevraagde financiële bijdragen niet passen binnen de provinciale begroting, dan kunnen we als PS later dit jaar toch nog aanvullende middelen beschikbaar stellen?

Voorzitter. Wij vertrouwen erop dat deze twee omgevingsdiensten klaar zijn voor de uitdagingen van de toekomst en we rekenen erop dat de provincie haar verantwoordelijkheid neemt om zo spoedig mogelijk aan alle drie de omgevingsdiensten duidelijkheid te verschaffen over de provinciale bijdrage, zoals van een betrouwbare overheid mag worden verwacht. Onze fractie kan in ieder geval instemmen met de voorgestelde zienswijzen.

Tot zover.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Dingemans. Dan de fractie van de PvdA, de heer Van Griensven. Aan u het woord.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Onze fractie kiest voor een bestuurlijke benadering en niet zozeer een technische benadering, want laten we wel zijn: de begroting wordt hier niet vastgesteld, maar wordt vastgesteld door het bestuur van de omgevingsdienst, en die omgevingsdienst vraagt aan Provinciale Staten om zienswijzen in te dienen. Mijn eerste opmerking is dat ik het voor mijzelf echt vervelend vind dat wij als Provinciale Staten niet in staat zijn geweest om dat op tijd te doen. Er zijn, en ik heb het dan over Oost-Brabant, iets van 20 deelnemers. Al die colleges en al die raden zijn nu druk bezig om op tijd de zienswijzen in te dienen en wij zijn daartoe niet in staat geweest, althans: dat zegt het college. Ik vind dat geen goed voorbeeld. Als je samenwerkt, moet juist de grootste het voorbeeld geven, zorgen dat je op tijd je spullen aanlevert. Dat was de eerste opmerking.

De tweede betreft de zienswijze, want daar gaat het over. Ik heb een vraag over de tweede zienswijze. De tekst zegt dat die gaat over het feit dat wij eigenlijk pas goed 'ja' kunnen zeggen op het moment dat we het totaaloverzicht hebben van alle drie de omgevingsdiensten. Mijn vraag is: geldt dat dan ook voor de doorrekening naar de toekomst? Wilt u daar dan ook zicht op hebben? Want als ik daar zo als leek naar kijk, zou je daar wel een kanttekening bij kunnen zetten.

Voorzitter. Met betrekking tot West-Brabant: West-Brabant heeft in mijn beleving de zaakjes goed op orde en daar is sprake van een Brabant-norm. Dat is een bestuurlijke norm die meer richting geeft aan de toekomst qua kwaliteit en financiering. De provincie geeft aan dat ze een groot voorstander is van die Brabant-norm. Hoewel ze er direct zelf niks mee te maken hebben, zijn ze toch een groot voorstander. Ik zou dan ook de gedeputeerde willen vragen – want u zit in alle drie de omgevingsdiensten – promoot dan en probeer te bereiken dat die norm voor alle drie de omgevingsdiensten gaat gelden. En dan begrijp ik dat het niet meer een West-Brabant-norm mag zijn, maar een Brabant-norm zou op zich denk ik wel goed zijn en geeft ook meer stabiliteit naar de toekomst toe.

De laatste opmerking. Ik geloof dat het West-Brabant is die aangeeft als speerpunt te hebben: dumpingen in het buitengebied. Nou, wat blijkt nu het geval te zijn? Wij hebben een of twee vergaderingen geleden afgesproken dat er 2,8 miljoen euro extra gaat naar toezicht in het buitengebied. We hebben een commissaris die zich afgelopen week nog nadrukkelijk uitgesproken heeft over het feit dat daar aandacht voor moet zijn en gisteren of eergisteren las ik in de krant dat zelfs ook al ambtenaren bezig zijn om allerlei creatieve dingen te bedenken. Mijn vraag is aan de gedeputeerde: u als rechterhand van de commissaris, als vertegenwoordiger van de omgevingsdiensten en als aanjager van de ambtenaren, u bent de aangewezen man om daar regie op te gaan voeren. U zit in de positie om te voorkomen dat die inzet en die middelen versnipperd in het buitengebied terechtkomen. Dus van mij een oproep van: pak die verantwoordelijkheid, pak de regie en zorg dat het goed gaat met het buitengebied.

Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van Griensven. De fractie van GroenLinks is de volgende en het woord is aan mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter, dank u wel. In Brabant ligt er in de meerderheid van de gemeenten een nieuw bestuursakkoord en staan er frisse ploegen klaar, vol overigens GroenLinkers, maar nog lang niet in alle gemeenten is het proces afgerond van het bouwen en het formeren. Bij de Statenvoorstellen van vandaag valt op dat het al best een tijd geleden is geschreven. Het stuk van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant dateert van februari, Midden-West een beetje later. Maar wij vragen ons af als GroenLinks: is dat nou niet riskant voor de begroting van bijna een jaar verder en een meerjarenraming die valt in nieuwe collegeperiodes? Passen hierin de meevallers, de tegenvallers van het afgelopen halfjaar, de tendensen en de ontwikkelingen, maar in het bijzonder ook de wensen en de eisen van nieuwe wethouders, die er nu zijn, of worden geïnstalleerd in de besturen, en die in de diensten ook gaan plaatsnemen? We weten: het is nu eenmaal een wettelijke cyclus en de begroting is gebaseerd op

basis van het werkprogramma 2018. Speelruimte voor nieuwe colleges is niet mogelijk binnen wat we nu vaststellen. Alleen met aanvullende financiering, vanuit de ambities van nieuwe colleges bijvoorbeeld, kan er nog wat veranderen. Maar we willen het ook graag van de gedeputeerde horen. Hoe reëel is het nou om vandaag hier een zienswijze in te dienen op een meerjarenraming, als nieuwe colleges nog moeten gaan aantreden en toetreden tot de besturen van de diensten? En mochten die wethouders nou thuis geraken in de dossiers en een grotere ambitie hebben voor 2019 dan we nu vaststellen – we kunnen het ons als GroenLinks namelijk best wel voorstellen, als we kijken naar de uitdagingen die er liggen, op het gebied van VTH alleen al, vergunningverlening, toezicht en handhaving – hoeveel ruimte is er dan om in de begroting later nog aan te passen die nieuwe wensen van zulke gemeenten? En stel dat dit gebeurt, het ophogen van budgetten door een of meerdere andere deelnemers in de gemeenschappelijke regeling gedurende het jaar 2019, worden onze Staten daar dan ook bij betrokken?

Een ander punt, en dat speelde al een beetje door elkaar heen in de bijdragen van collega's hier net. Van de Brabantse omgevingsdiensten zijn wij de eigenaar én de opdrachtgever, met een klein belang als een van de vele eigenaren en een groot belang als provinciale opdrachtgever, de PvdA refereerde er net ook al aan, maar nooit een meerderheid bij het stemmen. Omdat het een gemeenschappelijke regeling is, staan de Staten hier op afstand. Ach, we hebben het er in dit huis al zo vaak over gehad. Maar ook bij de vragenronde voorafgaande aan deze plenaire behandeling van de stukken bleek het maar weer, en specifiek waar het Midden- en West-Brabant betreft. Onze fractie van GroenLinks wil het hebben over de achterblijvende naleving, het achterblijvende naleefgedrag in West-Brabant. De directeur van de omgevingsdienst daar zei niet alleen allerlei zaken in de groene hoek, meneer Van Hattem, hij had het ook nadrukkelijk over naleven veiligheidsgedrag van de bedrijven, de BRZO-bedrijven. Hij refereerde ook aan feiten uit het jaarverslag van de BRZO 2017 en we kijken ook naar de nagekomen rapportage over de VTH-indicatoren die we recent kregen. Daarbij werden we er ambtelijk fijntjes op gewezen: de begrotingscyclus van de afzonderlijke diensten en onze rol op dit moment. Het gaat nu over eigenaarschap, onze deelname en niet op de opdrachten die we verstrekken aan de diensten. Nou, oké dan.

We zien wel wat schuiven. GroenLinks is blij met de nieuwe provinciale toetsingskaders voor de begroting van de omgevingsdiensten en het lijkt erop alsof deze hun weg doen. Er komt steeds meer ruimte en aandacht voor kwaliteit. Het gaat steeds meer hier over de inhoud en minder over alleen het geld. We hoorden het net ook. Kwaliteit wordt in de zienswijzen nadrukkelijk genoemd, waarbij, afgaand op signalen, ook vanuit de diensten zelf, wij vanuit onze controlerende rol nog wel een vraag willen stellen aan GS. Zijn bij de diensten waarvan we vandaag de zienswijzen op de begroting vaststellen voldoende specialisten in dienst, aanvullend op wat de PVV vroeg, specialisten in dienst op het terrein van milieu, van handhaving en van ecologie, of mist er nog capaciteit en moet die voorlopig extern worden ingekocht? We willen graag wat meer uitleg.

Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Roijackers. De volgende spreker is de heer Oosterveer van de fractie van 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voorzitter. De 50PLUS-fractie heeft verder geen inhoudelijke opmerkingen voor de zienswijzen en ziet af van verdere spreektijd.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Oosterveer. Dan gaan wij snel door naar de fractie van de Partij voor de Dieren. Mevrouw Surminski, aan u is het woord.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Snel denken gaat nog, maar snel lopen, dat valt tegen hoor!

Goed. Voorzitter. Als we ons beperken tot het voorliggende besluit, dan zijn we gauw klaar. We kunnen ons best vinden in het voorstel van GS. De financiële positie van ODZOB en OMWB is gezond genoeg en het verzoek om de begroting aan te passen aan de budgettaire kaders van de provincie, dat is terecht. Maar het leuke van twee begrotingen tegelijk bespreken is dat je vergelijkingen kunt maken. Overeenkomsten en verschillen nodigen uit tot enkele aanvullende opmerkingen.

Allereerst beleidsmatig. Beide omgevingsdiensten besteden veel aandacht aan de komende Omgevingswet. Bij de uitvoering daarvan zal de rol van de omgevingsdienst ook steeds belangrijker worden. Kennis is macht en het zal dan ook een uitdaging zijn om het juiste evenwicht tussen wensen en mogelijkheden te bewaren.

Dan asbestdaken. 2024 het uur U. De omgevingsdiensten gaan inventariseren en proberen eigenaren zo spoedig mogelijk tot saneren te bewegen. Wij zouden daarbij graag extra aandacht willen vragen voor brandpreventie, zowel in de inventarisatiefase als bij en na het saneren. Immers, het gaat veelal om oude gebouwen en kortsluiting is de belangrijkste oorzaak van stalbranden. De expliciete vermelding dat verzekeraars de polisvoorwaarden hebben aangepast is intrigerend. Wat betekent dat en welke invloed heeft dat op het hele proces? Heeft het bijvoorbeeld effect op de gevolgschade bij vrijkomend asbest?

Beide diensten besteden ook aandacht aan veehouderij en volksgezondheid, de Transitie Zorgvuldige Veehouderij en de UBA 2020. De ODZOB geeft aan dat zij willen helpen om de juiste keuze te maken. Hoe ver gaat daarin de rol van de omgevingsdienst? Blijft deze puur technisch, of komt er ook een beleidsaspect bij en, zo ja, wie betaalt dan dit advies?

En dan financieel organisatorisch. Beide diensten geven aan behoefte te hebben aan flexibiliteit in het personeelsbestand. De ODZOB kiest daarbij voor een flexibele schil van ongeveer 20%. Een dergelijke inhuur komt duurder uit. De flexibiliteit in het personeelsbestand van de OMWB wordt gevonden in de 200-urenregeling. Deze optie komt voor de werkgever goedkoper uit, omdat de medewerkers geen toeslag ontvangen voor de extra uren. Wij zouden graag willen weten wat dit in de praktijk betekent. Is de kans groter dat mensen overbelast raken, misschien zelfs langdurig arbeidsongeschikt? Is er een analyse van ziekteverzuim beschikbaar?

Dan: de ODZOB beschikt over voldoende juridische capaciteit en expertise, zeggen ze zelf, voldoende om alle noodzakelijke bestuursrechtelijke handavingsprojecten van begin tot eind uit te voeren. Maar hoe staat het met de personele capaciteit? Heeft de ODZOB naast expertise ook voldoende uren beschikbaar?

Opvallend is dat de ODZOB geen bedrag voor investeringen van de ICT meer reserveert. Er wordt wel gezegd dat de bestaande systemen zijn afgeschreven en dat er in de toekomst meer met licenties gewerkt gaat worden, maar het is niet duidelijk of het bedrag van 110.000 euro dat hier genoemd is dan voldoende zal zijn, want tegelijkertijd zien we dat de OMWB ervoor kiest om ICT voortaan uitsluitend via leasecontracten te laten verlopen en hierbij wordt dan een bedrag van 310.000 euro omgezet van investeringen naar exploitatie. Over de juistheid van die beslissing 'an sich' kan ik me niet echt uitspreken, maar het valt wel op dat het een veel hoger bedrag is dan wat ODZOB reserveert. Vanwaar dat verschil?

Dan de bijdrage van de individuele deelnemers. Er blijkt een enorm verschil tussen de gemeenten onderling. Deurne geeft maar liefst negen keer zoveel uit als Waalre. Maken omgevingsdiensten soms vooraf een verdeelsleutel van de kosten? Hoe wordt dat verrekend in de bijdrage? Heeft u daar zicht op?

De OMWB werkt met de MWB-norm voor operationalisering, financiering en programmering van wettelijke basistaken. De provincie Noord-Brabant onderschrijft deze norm en daarbij wordt opgemerkt dat de bestaande financieringssystematiek nog dateert uit 2012 en niet langer voldoet. Wat betekent dit dan voor de andere omgevingsdiensten? Gaat u een vergelijkbare norm of systematiek ook voor hen adviseren?

Uit een recent uitgevoerde zelfanalyse blijkt dat de OMWB voldoet aan de norm KC2.1 op bepaalde deskundigheidsgebieden is dankzij samenwerking met andere organisaties. En zo wordt op het gebied van groen en ecologie intensief samengewerkt met de ODBN en de ODZOB en voor indirecte lozingen van het afvalwater en handhaving groen en ecologie met het Waterschap Brabantse Delta. De financiële consequenties vinden we daarvan wat minder belangrijk, maar we willen graag weten wat deze samenwerking betekent voor de beschikbare personele inzet. Hebben die andere organisaties dan menskracht over, of gaat het ten koste van de totale output?

En een laatste opmerking. In een eerder stadium is al aangegeven dat voor een goed functioneren van de dienst een juist inzicht in bestaand inrichtingenbestand cruciaal is, maar dat dat op dit moment ontbreekt. Nou zie ik in de begroting geen reservering voor het actualiseren van het bestand, of heb ik iets gemist? Tot zover.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Surminski. Hiermee komen we aan het einde van de eerste termijn van de zijde van uw Staten. Mijnheer Van den Hout, uw eerste termijn. Ga uw gang.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank je wel, voorzitter. Goed nieuws. Gisteren was de vijfde verjaardag van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Wij hebben taart op. Nu staan er zienswijzen op de begroting van deze vijfjarige dienst en de ODZOB hier ter discussie, twee succesvolle diensten, twee diensten die financieel inmiddels robuust zijn en klaar zijn voor de toekomst, diensten – en dat geldt overigens ook voor de ODBN – waar, als het al eens een keer fout gaat, het toch vooral fout gaat bij bestuur en management en niet zozeer bij medewerkers. Mensen in het veld die hun werk doen, van welke dienst dan ook, hebben dat al die tijd gedaan met de kwaliteit die wij bedoelden. Medewerkers van geen enkele dienst en hun werk staan ter discussie.

Voorzitter. Dit agendapunt gaat over de zienswijzen van PS op een begroting van een gemeenschappelijke regeling, verlengd lokaal bestuur, waar u niet in het bestuur zit. Dit agendapunt gaat niet over de begroting van de diensten. Daar gaat het algemeen bestuur over, zoals de heer Van Griensven al zei, mevrouw Surminski trouwens ook. Zij zei: als ik me beperk tot de agenda van wat hier werkelijk ter discussie staat, dan ben ik snel klaar, dan ben ik het ermee eens. En vervolgens duurt het dan toch nog heel lang voordat iedereen de vragen gesteld heeft die niet ter zake doen!

Antwoord op de vragen die dat wel deden. De VVD: het onderzoek naar uw motie komt inderdaad binnen enkele weken naar u toe.

De vraag: uitstel door de late begroting van ODBN en de voorwaarde dat ons budget op drie begrotingen moet passen, loopt dat straks fout? Ja, het is een jammere dat ze er inderdaad niet alle drie tegelijk zijn, dan is het eenvoudiger voor ons, maar het is niet anders dan het in alle jaren is geweest: we moeten alle drie de begrotingen hebben voordat we kunnen zien of de verdeling die gemaakt is nog altijd past binnen het budget. Dat is eigenlijk de enige zienswijze die wij hebben, het enige commentaar, de enige opmerking die wij hebben bij deze begroting en waarover wij uw mening vroegen.

Voor het CDA dus hetzelfde antwoord op dezelfde vraag: is deze zienswijze alleen maar nodig uit voorzorg, om te voorkomen dat we onszelf klemzetten als we nu al zeggen dat we akkoord gaan met deze twee, en dan straks zitten we met een te hoog budget? Precies zoals u bedoelt, precies dat is de bedoeling waarom we dat zo doen.

Tariefstijgingen bij de ODBN eventueel later, of die gevolgen gaan hebben. Nee dus, ook niet omdat we de tariefstijgingen bij de ODBN wel hebben zien aankomen natuurlijk, en daar ook voorzieningen voor getroffen hebben. Dus mocht dat het geval zijn, dan zijn we daarop voorbereid.

Dat was overigens ook de vraag van D66. Nou, hetzelfde antwoord.

De vraag van de PvdA: waarom zijn wij te laat met het indienen van deze zienswijze? Dat is mij eerlijk gezegd ontgaan. Ja, weet je, het is een procedure die afgesproken is met 20 besturen, die thuis allemaal

zo hun eigen procedure en proceduretijd vergen. Het is maar net wanneer die begroting bij ons binnenkomt wanneer iemand aan de slag kan om daar een zienswijze over te maken. Maar mocht het het geval zijn dat wij te laat zijn, dan ga ik u schriftelijk laten weten waarom dat het geval was.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Interruptie de heer Van Griensven.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Ja, voorzitter. 26 februari hebben wij de stukken gekregen van de omgevingsdienst, met het verzoek om vóór 20 mei te reageren. Voor West-Brabant was het iets later, volgens mij zijn we daar wel op tijd. Maar op dit moment zijn er dus, pak 'm beet, 20 gemeentes druk bezig om dat te doen. Wij zijn de grootste en wij als PS zijn te laat, niet jullie, *wij* zijn als PS te laat met onze reactie, en dat is gewoon niet goed. Dat is niet goed voor de samenwerking, niet goed voor de uitstraling. Dus mijn vraag is niet 'hoe is het nou gekomen?', want het is zoals het is, maar het moet toch mogelijk zijn om op het moment dat je 26 februari dat binnenkrijgt, dat je zegt van: nou vóór 20 mei, dan is het PS"...

De **plaatsvervangend voorzitter**: En uw vraag is?

De heer **Van Griensven** (PvdA): ... en dan zorgen wij ... Mijn vraag is: zorgt u ervoor dat we de volgende keer op tijd zijn?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Meneer Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dat ga ik doen. Overigens, en dat is dan wel weer geruststellend, zijn wij over het algemeen bij alle drie de diensten wel als eerste met het inleveren van onze opdracht. Dat is eigenlijk het enige wat echt telt, want daar moeten de diensten mee aan de slag om hun begroting te maken. Die zienswijzen, dat geloven zij ook wel.

Het proberen om de OMWB-norm, West-Brabant-norm, bij andere diensten te promoten: ze doen dat op een soort manier bij die andere diensten, alleen heet het daar anders. Maar ik zal u een schriftelijk antwoord geven op hoe dat er dan bij die andere diensten uit ziet.

De vraag van GroenLinks: wat is de zin van deze zienswijze als er nog nieuwe colleges net zijn gevormd, die hun wensen, of nieuw beleid, nog vorm moeten geven en dat gaan inbrengen bij de omgevingsdienst? Nou, de zin van deze zienswijze is dat PS laat weten of ze tevreden is met de manier waarop de dienst omgaat met de begroting, en dan met name de provinciale belangen daarin, en dat is het geval. En wat wethouders in dorpen verzinnen voor beleid, moeten ze vooral zelf weten, en dan mogen ze een nieuwe opdracht aan de dienst geven, maar dat staat volstrekt los van deze begroting en staat vooral, vooral, helemaal los van uw zienswijze op deze begroting.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Er komt een interruptie aan van mevrouw Roijackers. Aan u is het woord.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, het klopt, het ging ook niet over wat de zienswijze ermee te maken heeft, het gaat erom dat wat wij hier aan het doen zijn, of dat wel gaat samenvallen met de bestuurlijke realiteit. Als we 'm heel precies gaan interpreteren, mag het alleen maar gaan over die drie punten die mevrouw Surminski zei, maar hebben we dan de realiteit te pakken? De realiteit is dat we nu zitten in een nieuwe bestuurlijke werkelijkheid, en hoeveel ruimte gaat er zijn voor aanpassingen van die begrotingen, zeker die meerjarenruimte? Hebben we het hier over het pakket waarmee die diensten straks gaan werken?

De **plaatsvervangend voorzitter**: En uw vraag is?

Mevrouw **Roijackers** (GL): Dat is de vraag.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, dank voor uw sympathie, moet ik zeggen. Ik zou het ook niet weten, wat de vraag is.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mevrouw Roijackers, een tweede interruptie, of een verduidelijking van uw interruptie.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, laat ik dan even doorspringen naar die volgende vraag, de vraag die hierop volgde. Stel dat er nu colleges aantreden die zeggen: we gaan eens even een turbo zetten op een aantal onderdelen die liggen in de uitvoering bij onze omgevingsdiensten. Stel dat ze dat willen. We hebben het vandaag niet alleen over een begroting voor 2019, maar ook kijken we daarmee naar een meerjarenraming. We kijken echt ver vooruit ...

De **plaatsvervangend voorzitter**: En ook hierbij is, wat is dan uw vraag?

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, die vraag heb ik al eerder gesteld, dus ik stel hem dan maar nog een keer, om hopelijk hier wel een antwoord op te kunnen krijgen. Is dat mogelijk, is die mogelijkheid er? En komt u terug bij onze Staten als blijkt dat een of meerdere deelnemers inderdaad een andere richting uit willen met die omgevingsdienst gedurende het jaar 2019?

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Die twee dingen hebben zo ongelofelijk niks met elkaar te maken, dat ik niet zou weten hoe ik ze in verband moet brengen. Het zal me een worst wezen wat gemeentes besluiten. Wij hebben een opdracht aan de omgevingsdienst gegeven en die voeren ze uit, period.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Nou, fijn antwoord hoor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dat was de eerste termijn. Ja, mijnheer Van Hattem, u bent echt te laat.

De heer **Van Hattem** (PVV): ... ja, met de gedeputeerde, dus u moet ook een keer naar deze kant kijken als ...

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ik keek naar mevrouw Roijackers omdat die aan de interruptiemicrofoon stond.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat klopt, dat begrijp ik. Maar ...

De **plaatsvervangend voorzitter**: Vanuit de kant van de voorzitter is dat het enige juiste aandachtsgebied.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat klopt, en op dat moment kwam ik naar voren gelopen om ook een interruptie te plegen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: En op basis daarvan ... Nou, ik geef u heel kort één mogelijkheid om te interrumperen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nou, allereerst: de gedeputeerde die gaat dus niet in op de andere gestelde vragen. Nou ja, zoals ik al verwacht had: hij gaat hier weer met de weerzin staan zoals hij er ieder jaar staat ...

De **plaatsvervangend voorzitter**: Een korte interruptie, met een aansluitende vraag.

De heer **Van Hattem** (PVV): Maar het is wel degelijk relevant om daar toch op in te gaan, want wij kunnen als PS zijnde wel degelijk wijzigingen aanbrengen in de zienswijzen. Als ik nu in tweede termijn een amendement wil indienen naar aanleiding van de reactie van GS op de gestelde vragen, hè, dus als wij nog dingen willen toevoegen aan de zienswijzen. Dus wij hebben toch wel recht op een reactie op de gestelde vragen, om daar een oordeel over te kunnen geven, anders kunnen we nu net zo goed naar huis gaan en er vanmiddag ook misschien maar niet over stemmen. Dit lijkt gewoon nergens op.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Van Hattem. Ik kijk even naar de heer Van den Hout of hij daarop zou willen reageren.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Voorzitter. Ik heb alle vragen die betrekking hadden op dit agendaonderwerp beantwoord. Het is bovendien uw vergadering, uw agenda die u net heeft goedgekeurd. Ik ben hier op uitnodiging van u, dus ik geef antwoord op de vragen die horen bij het agendapunt dat u zojuist heeft vastgesteld. Natuurlijk mag u amendementen indienen op de zienswijzen, en dan krijgt u in tweede termijn van het college te horen wat we van die amendementen vinden.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van Hattem, tweede interruptie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter. Ik stel de gedeputeerde vragen aangaande de begroting en dat gaat echt om zaken die op de begroting betrekking hebben, op personeelsformaties et cetera, en ik krijg daar geen antwoord op. Ik heb die beantwoording nodig om een eventueel amendement te overwegen, om toe te voegen aan de zienswijzen. Als ik die beantwoording niet krijg en we krijgen hier reacties van 'het zal me een worst wezen wat gemeentes vinden' en zo, ja, wat moeten we met deze houding? Wat kunnen we hier nou nog mee? En ik wil toch ...

De **plaatsvervangend voorzitter**: En uw vraag, meneer Van Hattem?

De heer **Van Hattem** (PVV): Is hij bereid op onze vragen in te gaan, of niet?

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nee, voorzitter. U stelt vragen over klimaat, over personeel, allemaal over dingen waar ik niet over ga, waar u vooral niet over gaat, die niks te maken hebben met de zienswijzen, dus ik kan u voorspellen: als u een amendement wilt indienen op een vraag waar u geen antwoord op gehad heeft, dat de reactie van het college zal zijn dat die niet ter zake doende is.

De **plaatsvervangend voorzitter**: U heeft twee keer geïnterrupteerd, meneer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Een punt van orde, voorzitter.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Een punt van orde mag u maken.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, ik wil een punt van orde maken. Dan wil ik voorstellen om de vergadering nu te schorsen en vanmiddag hier niet over te stemmen, want zo kunnen wij geen fatsoenlijke besluitvorming organiseren.

De **plaatsvervangend voorzitter**: U kunt uw punt van orde maken en dan ga ik over tot stemming. Dan ga ik over tot stemming en het punt is zoals de heer Van Hattem had voorgesteld, om de vergadering te schorsen en de vraag is of de andere fracties daarmee instemmen. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Het CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De SP.

De heer **Everling** (SP): Tegen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: PvdA.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Tegen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Tegen, met stemverklaring. We snappen de intentie van de vraag en begrijpen die ook en waarderen die ook. Het is alleen zo dat om procedurele redenen wij vandaag toch echt staan voor stemming over dit voorstel, anders brengen wij ook de GR in gevaar.

De **plaatsvervangend voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: ChristenUnie-SGP is afwezig. Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Het ordevoorstel is verworpen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Dan vraag ik een moment van schorsing voor overleg met mijn fractie.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ik schors de vergadering voor vijf minuten.

Schorsing (15.05 – 15.09 uur).

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ik heropen de vergadering. De heer Van Hattem. Aan u het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank u, voorzitter. Naar aanleiding van de beraadslagingen zojuist in eerste termijn en de reactie van de gedeputeerde, vinden wij dit een onacceptabele houding ten opzichte van onze positie als Provinciale Staten. Wij stellen hier vragen die gewoon zakelijk, inhoudelijk zijn, die van belang zijn voor onze oordeelsvorming over het besluit ... over de zienswijzen. Aangezien de gedeputeerde weigert om antwoord te geven op onze vragen, heeft onze fractie besloten om de vergadering per direct te verlaten. Wij zullen geen verder deel meer uitmaken van de beraadslaging en zullen ook geen ..., niet deelnemen aan de stemming vanmiddag. Wij verlaten hierbij de vergadering. Tot zover, voorzitter.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Oké. Dank u wel, meneer Van Hattem. Dan hervatten wij de bespreking van de onderwerpen met de aanvang van de tweede termijn.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Misschien toch nog een vraag aan de heer Van Hattem: voor hoe lang de PVV-fractie deze vergadering verlaat: tot maart 2019, of ...

De **plaatsvervangend voorzitter**: Is de heer Van Hattem nog bereid om daar antwoord op te geven?

De heer **Van Hattem** (PVV): U zoekt het maar uit *(zonder microfoon)*.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Van Hattem. De fractie van de VVD in tweede termijn. Nee. Het CDA, de heer Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Nou, ik constateer: wat de PVV zei heeft ergens een kern van waarheid. Als wij vragen willen stellen over de begroting, dan kunnen we dat doen, want op het moment dat wij informatie krijgen waarbij wij denken: op basis van deze informatie vinden wij een extra zienswijze opportuun, dan moet je vragen kunnen stellen over de begroting en dan kunnen wij een extra zienswijze indienen. Aan de andere kant constateer ik ook dat deze detailvragen in deze fase van de besluitvorming, ook weer niet gepast zijn. Er zijn een heleboel momenten geweest waarop deze detailvragen aan de orde hadden kunnen komen, dan had de PVV hier vandaag een aanvullende zienswijze in kunnen dienen, maar dit is niet het moment om dit soort detailvragen over klimaat e.d. te

bespreken. Maar ik wil wel even gewoon een piketpaaltje slaan. Als wij echt een vraag hebben op een hoger opslagniveau, dan kunnen wij een aanvullende zienswijze indienen. Goed, het is zoals het is. Het CDA kent ook de Partij voor de Vrijheid als een stel weglopers, op enig moment hebben wij dat ook ervaren, dus we vinden het jammer, en ja...

Voorzitter, tot zover.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Kuijken. Dan kijk ik even naar mevrouw Dingemans. Behoeft er een tweede termijn? Nee. Mijnheer Van Griensven? Ja.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter. Ik ben blij dat de gedeputeerde persoonlijk garant staat voor het feit dat we volgend jaar wel op tijd zijn. Ik ben blij met die toezegging, maar ik had ook nog een punt gemaakt over de dumpingen. Dat is op dit moment echt een issue in Brabant. Eén omgevingsdienst geeft aan dat ze dat maakt als speerpunt van hun beleid. Wij zijn als provincie bezig om ook handen en voeten te geven aan dat beleid, en niet alleen wij, ook andere partijen, en het is toch, hoe u het ook wendt of keert, de gedeputeerde die een beetje in de kern van die macht zit. Dus mijn vraag was bloedserius van: hoe gaat u dit nu aanpakken, en zorg er nou voor dat al die bezorgdheid gebundeld wordt en dat er effectieve maatregelen komen.

Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Van Griensven. Mevrouw Roijackers, een tweede termijn. Aan u is het woord.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Het is ook niet makkelijk met de procedures rond de omgevingsdiensten. Dat weten wij en wij zijn ook ambtelijk bijgepraat, d.w.z. wij als woordvoerders ecologie, waaronder ook de toezicht, handhaving en omgevingsdiensten, over de procedures en onze bevoegdheden als Staten ten aanzien van de omgevingsdienst. Dus wij hebben ook in ons bezit, als woordvoerders, een overzicht van: wat kan wel, wat kan niet en hoe valt het in een cyclus? Dat is ambtelijk goed uitgewerkt. Mogelijk bij dit soort vergaderingen is het nuttig – en dan kijk ik ook even de griffie aan – om weer even zoiets toe te voegen aan onze stukken, van: dit is nu aan de orde en hier gaat u wel, hier gaat u niet over. Dat scheelt een stuk, denk ik, van wat frictie en uitwisseling die we hebben. Maar er is ook iets anders aan de orde. Er is ook aan de orde, als ik het goed heb begrepen, dat in de procedurevergadering juist wat meer ruimte is gegeven bij dit agendapunt om het niet alleen strikt te hebben over, heel technisch, de zienswijzen, maar dat het ook wat meer mag gaan over de diensten zelf, en ook in de zienswijzen zelf staat het wat meer kwalitatief. Het gaat ook over de samenwerking tussen GS en PS, over het democratische proces. Als wij dit soort stukken, en er zijn er meer onder deze gedeputeerde die puur technisch of juridisch zijn, als we die op een manier gaan behandelen, plenair in deze Statenvergadering, dan kan niemand buiten het groepje woordvoerders ecologie er nog een touw aan vastknopen. Wij hebben ook onze Staten mee te nemen in een bepaald verhaal over de omgevingsdiensten, met elkaar, want we dragen ook die verantwoordelijkheid. We hebben ook andere mensen mee te nemen die de moeite nemen om te luisteren. Het moet gaan over de realiteit waarin zij zich herkennen. Deze diensten gaan over heel veel Brabantse thema's, dingen die dichtbij zijn en nabij zijn, de veiligheid en gezondheid van Brabanders. Dus ik wil vragen aan de gedeputeerde om met ons als Staten op die manier ook om te gaan.

Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Roijackers. De heer Oosterveer? Nee. Mevrouw Surminski, tweede termijn?

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Nee, dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan kom ik tot een einde van de beraadslagingen over beide Statenvoorstellen. O, excuus inderdaad: meneer Van den Hout, ik sla u bijna over. Aan u het woord om in tweede termijn te reageren op de Staten.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, dat kan ook heel kort. De heer Van Griensven had het volgens mij over het extra geld dat in de vorige PS is vrijgemaakt tegen de drugsproblematiek. Die wordt als we speak uitgewerkt, ambtelijk, maar in samenspraak met de omgevingsdiensten en terreinbeherende organisaties, zodat het zo efficiënt mogelijk gaat worden ingezet. Maar dat staat helemaal los van de begrotingen van de omgevingsdiensten. Wij gaan dat gewoon als opdracht wegzetten en zij gaan dat gewoon uitvoeren. GroenLinks. Ja, ik ben het met u eens: de procedure is inderdaad ingewikkeld en een betere begeleiding vanuit de griffie is geen overbodige luxe.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van Griensven. Ja, aan u het woord.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Ja, voorzitter. Ik ben er ondertussen achter dat, als het even kan, de gedeputeerde zich verschuilt achter dingen, maar het is gewoon zo dat in de begroting als speerpunt genoemd staat, als speerpunt: extra inzet op het zuiver houden van het buitengebied. En mijn vraag was: hoe is die samenhang? U geeft hem voor een stukje gelijk, maar de laatste opmerking, 'dat heeft helemaal niks te maken met de begroting', dié klopt niet.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mijnheer Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, het staat inderdaad in de begroting en daarover zal het algemeen bestuur van de omgevingsdienst een oordeel hebben. We hebben het nu over de zienswijzen en u heeft zelf als PS vastgesteld wat u daaronder verstaat en welke zeven thema's daar aan de orde moeten komen, en dat gaat dus niet over de begroting, over de besteding van geld door diensten. Dat valt daar gewoonweg niet onder.

Maar ik was bij GroenLinks. Ja de procedure is ingewikkeld, ja, betere begeleiding zou inderdaad zinvol zijn en misschien een lijstje van 'waar gaat het wel over, waar gaat het niet over'. Maar ik weet werkelijk niet meer wat ik u nou nog moet aanbieden om u tevreden te stellen met uw vraag 'kunnen wij het hebben over de inhoud van VTH-beleid?' Als ik echt opensta en bijeenkomsten organiseer, waar u terecht kunt met alle inhoudelijke vragen, als ik graag het debat met u aanga over 'waar gaan wij heen met deze provincie, met ons VTH-geld', graag, maar niet nu en niet hier. Dat blijf ik maar herhalen. Meneer Van Griensven, daarmee verstop ik me niet, daarmee houd ik me gewoon aan úw procedure, niet mijn regels, úw regels, om transparant hier met elkaar te kunnen discussiëren, zodat iedereen weet waar het over gaat en dat iedereen zich daarop voor kan bereiden.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Interruptie van mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Meneer Van den Hout heeft heel veel extra bijeenkomsten op ons verzoek georganiseerd en daar hebben wij ook waardering voor, en dat zeggen wij ook bij die bijeenkomsten zelf keer op keer, daar begint ook onze bijdrage steeds mee. Alleen, de gedeputeerde staat hier op dit moment voor onze Staten, plenair, en daar hoort ook een bepaalde verhouding in respect bij tot aan onze Staten.

De **plaatsvervangend voorzitter**: En uw vraag is?

Mevrouw **Roijackers** (GL): Procedureel gezien begrijp ik elk woord wat u zegt, en dat heb ik ook in mijn eerste bijdrage vandaag genoemd. De vraag is: bent u bereid met meer respect om te gaan met ons in de plenaire Statenzaal als Staten?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mijnheer Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, respect vul ik in als het volgen van uw eigen procedures en uw eigen regels, en dat we hier dus geen debatten gaan voeren waar niemand zich op voorbereid heeft en waar u bovendien niet over gaat. Dat zou de volstrekt komische situatie opleveren dat u hier staat te debatteren over iets, over een bestuur dat u niet bent. Hoe wilt u dat nou respectvol noemen, dat ik u anderhalf uur laat praten, dat u denkt ergens over te gaan en als puntje bij paaltje komt, heeft u gewoon niks te zeggen. Hoe respectvol is dat? U moet zich houden aan uw taak, daar houd ik u ook aan en daar houdt u mij aan, en dat is respectvol. Ik hoef niet lief te gaan doen hier, daar ben ik niet voor aangenomen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Tweede interruptie mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter, volgens mij heb ik niet gevraagd 'lief', ik heb gevraagd 'respectvol'. En ik denk dat wij het hier met andere leden van het college regelmatig hebben over zaken die raken aan procedures waarin wij niet de volle zeggenschap hebben als Staten. Daar is de portefeuille van de heer Van den Hout niet uniek in. Vandaag nog hebben wij meegemaakt dat er een burgerinitiatief was, waarbij een gedeputeerde aanwezig was die met geen enkel woord in is gegaan op de inhoud, maar wel een gevoel gaf van respect voor degenen die daarbij betrokken waren. Het gaat wat dat betreft niet zozeer om procedures die worden gerespecteerd en mekaar wijzen op bepaalde taken en beperkingen, het gaat ook over communicatie. Bent u bereid om qua communicatie af en toe eens te kijken hoe dat op een andere manier kan?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mijnheer Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, als ik uw Staten daarin behulpzaam zou zijn, dan zou ik dat zeker doen, maar wat u wilt is dat ik meega met uw verhaal om het vooral overal over te hebben en dat ga ik niet doen, want dat is gebrek aan respect voor uw eigen procedures en voor die van de algemene besturen van de omgevingsdiensten, waar naast ons ook nog 60 gemeenten in zitten.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mevrouw Dingemans, eerste interruptie.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel voorzitter. Ja, we begonnen volgens mij over zienswijzen op ontwerpbegrotingen en nu hebben we het over respect van een gedeputeerde richting de Staten. Volgens mij drijven we nu wel heel erg af van het onderwerp en ik wil u vragen om deze discussie te stoppen, want die helpt ons volgens mij niet, ook niet in onze rollen.

Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ja, de heer Van den Hout was klaar. Dan ben ik deze keer wel tot een einde gekomen van de beraadslagingen over deze beide Statenvoorstellen. En dan gaan we over

naar het volgende Statenvoorstel, 25/18, Statenvoorstel Negende wijzigingsverordening Provinciale milieuverordening Noord-Brabant 2010.

25/18 Statenvoorstel Negende wijzigingsverordening Provinciale milieuverordening Noord-Brabant 2010

De **plaatsvervangend voorzitter**: Als eerste voert hierover het woord de fractie van de VVD, de heer Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Het mooie aan Statenlid zijn is dat je op de dingen die je vroeger in je omgeving ook meemaakte, daar ook invloed op kan hebben. Het gaat vandaag over het vergroten van een grondwaterbeschermingsgebied en daar was mijn oude hardloopprondje; ik loop tegenwoordig niet meer zo vaak hard, dat kunt u aan mijn buik zien. Maar dan ga je alle bezwaren natuurlijk doorlezen, omdat je hartstikke geïnteresseerd bent in al die bedrijven, en dan zie je dat er toch een heleboel zorgen zijn, zorgen die ik toch wel eventjes wil adresseren. Je hebt bijvoorbeeld De Blaak, dat is een woonwijk met ongeveer 5.000 inwoners, en die valt dan nu ook weer onder die grondwaterbeschermingszone. En dan ben ik benieuwd bijvoorbeeld: stel iemand die kent De Blaak, die zou dan bijvoorbeeld een warmtepomp aan willen leggen, omdat ook De Blaak mee wil in de energietransitie, kan dat dan nog? Daar ben ik heel benieuwd naar. En waar ik ook benieuwd naar ben: er waren ook een heleboel bezwaren van bedrijven, en een grote instelling als Amarant, stel dat zij mee willen in een energietransitie, of uit willen breiden, of weet-ik-het-wat, wat zijn de implicaties daarvan van het instellen van het grondwaterbeschermingsgebied? Daar ben ik ook benieuwd naar.

En dan had ik nog enkele technische punten. Er werd bijvoorbeeld ook gezegd van: op het moment dat we het grondwaterbeschermingsgebied instellen, dan raakt de kleilaag niet vervuild. Maar waar blijkt dat uit, waar staat dat? Want ik kon het niet terugvinden. Daar ben ik heel erg benieuwd naar. Dus als ik dat even kon zien?

En verder ben ik ook benieuwd naar... Er waren ook een aantal bezwaren waarin gezegd werd van: ja, als we nou iets meer in gesprek waren of iets dergelijks, dan had dat misschien voorkomen kunnen worden. En ik ben ook benieuwd: als je bijvoorbeeld zo'n VNO-NCW in het begin van een proces, zoals een grondwaterbeschermingsgebied ook met het oog op de grondwaterbescherming die nog gaat komen in het bredere perspectief, of wij een heleboel bezwaren kunnen wegnemen door deze mensen vooraf aan mee te nemen in het proces. Dat waren voorlopig mijn vragen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Panhuizen. Dan is de volgende spreker in de lijst de fractie van de SP, de heer De Jonge.

De heer **De Jonge** (SP): Voorzitter. Ook hier zie ik af van mijn spreektijd.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer De Jonge. Dan is de volgende mevrouw Dingemans van de fractie van D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Slechts eigenlijk één vraag aan de gedeputeerde. Wij willen hem vragen om hier te bevestigen dat er een overeenkomst komt waaruit blijkt dat bij eventuele planschadeclaims die het gevolg zijn van de uitbreiding van dat grondwaterbeschermingsgebied, die voor rekening komen van de provincie. Want dat is gevraagd in de zienswijze van zowel de gemeente Goirle als Tilburg. Ik wil de gedeputeerde graag vragen daarop te reageren.

Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Dingemans. De volgende op de lijst is de heer Van Griensven van de fractie van de PvdA. Aan u het woord.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik heb in dat gebied vroeger ook hardgelopen, maar toen was het nog de Tilburgse Waterleidingmaatschappij en je kunt aan mijn buik zien dat dat rondje een stuk kleiner was, voorzitter!

Voorzitter. Een paar opmerkingen. Zonder enig voorbehoud zijn wij voor deze maatregelen, maar je moet je ogen niet sluiten voor de gevolgen, en dan denk ik ook, zoals al aangegeven, aan de wijk De Blaak en ook nog het bedrijventerrein Het Laar. In de toelichting, of in de vragen, hebt u iets aangegeven van: ja, het is de bevoegdheid van de gemeenten, maar als ze het ons vragen willen we wel meedenken in alternatieven. Ik zou als provincie u willen vragen om daar wat actiever in te zijn. Op het moment dat wij het grote belang laten prevaleren, is het juist aan de provincie om te zorgen om daar actief in mee te doen. Ik heb het dan niet over geld, maar wel over de kennis en kunde inbrengen bij het zoeken naar alternatieven, want ook De Blaak zal een keer van het gas af moeten en ook Het Laar zal moeten investeren in duurzaamheid. Dus dat zou wat mij betreft wel wat actiever mogen, wat meer, zeg maar, proactief, om een mooi woord te gebruiken.

Het tweede is: er is sprake van een planschaderegeling, die werd net ook al genoemd. Ik denk dat het wel van cruciaal belang is dat we daar snel mee komen, maar dat wij als provincie dan misschien via een notitie of zo toch nog een beetje in beeld krijgen wat dan de inhoud is van die planschaderegeling en wat dan ook de financiële consequenties zijn voor de provincie hier.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Van Griensven. Het woord is aan mevrouw Roijackers van de fractie van GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Elk voorstel van het college dat onze gezondheid vergroot en ons leefmilieu beschermt verdient de warme steun van GroenLinks. We breiden hiermee het grondwaterbeschermingsgebied uit, om onze bodem, ons grondwater en ons drinkwater te beschermen. Dat is uitstekend. Maar het stuk zelf geeft wel aanleiding tot vragen. De aanleiding om tot dit besluit te komen, is namelijk niet zo best. Er zit meer troep in de grond dan gedacht en de grondlagen blijken niet zo goed te beschermen als gehoopt.

Laten we beginnen met de bodemvervuiling. Het college is namelijk niet duidelijk om welke aangetroffen verontreinigende stoffen het gaat. Navraag van GroenLinks leert dat het vooral gaat om bestrijdingsmiddelen en om sulfaat. Door intensief agrarisch gebruik van de gronden erboven kunnen we het water uit de gronden eronder niet zonder meer oppompen en drinken. Maar leveren die agrarische ondernemers, of die agrarische sector, een financiële bijdrage aan het oplossen van deze vervuiling en de gevolgen hiervan? En welke maatregelen worden er genomen om de bestaande bodemvervuiling aan te pakken en welke maatregelen om nieuwe vervuiling te voorkomen?

Dan de afdichtende werking van de kleilagen. Die blijkt minder dan eerder verondersteld, en dat is nogal een constatering. De Brabantse kleilaag is, ook zelfs vandaag nog in een bijdrage van onze Staten, ook wel afdichtend of zelfs ondoordringbaar genoemd voor verontreiniging van de daaronder gelegen pakketten, en daarop is beleid ontwikkeld. Ook ander beleid is aan de orde. Wat zegt dit over de risico's op het vrijkomen van het gevaarlijke waterstofsulfide in de bodem? Ons college antwoordde op technische vragen van ons dat er geen generieke conclusie kan worden getrokken over de mate van afdichting van de kleilagen in Brabant. Dat mag dan zo zijn op basis van lokaal onderzoek, maar GroenLinks wil echt dat we waakzaam blijven op dit onderwerp, nu we deze nieuwe inzichten uit de regio Tilburg hebben gekregen, zeker in het licht van de omgevingsvisie, maar daarover zo meteen meer.

Dicht bij Tilburg, vlak over de grens, bij de Vlaamse plaats Mol zijn al heel lang plannen om nucleair afval te begraven. Gaat de provincie met de Belgen in gesprek over kernafvalopslag vlak over onze grens onder die toch niet zo goed beschermende kleilagen? Nee, antwoordden GS ons eerder: de Belgische overheid heeft nog geen besluit genomen over eindopslag van het kernafval, een gesprek daarover is daarom niet te voorzien. Een technisch en procedureel antwoord, maar zeker na het gedoe dat we vorige maand hadden in Doel: wees toch proactief op dit dossier, daar is alle reden toe! De FANC, het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle, uitte eind 2016 nog twijfels over het plan om afval van kernreactoren te begraven. Er worden testen daartoe uitgevoerd in Mol. Het FANC is ongerust over de geplande diepte van de opslag, omdat die nergens ter wereld op een zo geringe diepte gaat gebeuren, nabij wateren. En dat met de inzichten uit dit Statenvoorstel over de verminderde afdichtende werking van die kleilaag. Op dit moment gebeurt de opslag in Mol bovengronds, maar in de toekomst moeten de Belgische kerncentrales worden ontmanteld – dat zal u niet zijn ontgaan – en waar de Belgen dan met hun radioactief afval terecht moeten, dat weet nog niemand. Mol is daarbij nog altijd een optie. Niet voor niets staat daar het Studiecentrum voor Kernenergie. Dat is een investering. Is dit voor GS misschien alsnog reden om met de Belgen te gaan zitten en aan te dringen op duidelijkheid, op samenwerking en op uiterste voorzichtigheid, daar in die grondlagen?

GroenLinks vindt het, zo niet raar, dan toch minstens heel bijzonder dat de inzichten uit het bodemonderzoek rond deze grondwaterputten volgens GS geen aanleiding geven tot mogelijke aanpassing in de structuurvisie ondergrond en straks in de omgevingsvisie. Waarom niet? Wat zijn de redenen om te veronderstellen dat de bodem niet ook op andere plekken meer vervuild is met bestrijdingsmiddelen en mest, en dat de leem- en kleilagen ook elders niet poreuzer zijn dan we eerder hebben gedacht? Waarom hanteren GS hierin niet het voorzorgsprincipe?

En dan nog even over Het Laar. Dankzij de bijdrage van de PvdA-fractie kan ik dat kort houden. Er waren plannen met aardwarmte om het bedrijventerrein te verduurzamen, en de wijzigingen doorkruisen dit plan. We hebben het technisch nagevraagd, volgens mij refereerde de heer Van Griensven daar ook aan, en er wordt niet nader onderzocht wat eventuele alternatieven zijn voor Het Laar. Wij vinden dat wel een beetje makkelijk. Wij willen een energietransitie in Brabant, we bemoeilijken het met dit besluit en we wijzen de bedrijven nu naar een lagere overheid, de gemeente, voor oplossingen. Wij hebben een energiefonds en wij hebben forse energieambities als provincie. Zijn er nou geen extra mogelijkheden en instrumenten die we hier kunnen inzetten om Het Laar, zo niet via de bodem, maar dan via zon of wind te voorzien van hernieuwbare energie? We moeten, zoals de heer Van Griensven net zei, van het gas af. Kunnen GS hier nu niet toezeggen hiernaar wat beter te gaan zoeken?

Voorzitter. Ik sluit af, hoor. Deze beleidswijziging dient bescherming van milieu en gezondheid en heeft daarom onze steun. Maar het college heeft nog wel wat toezeggingen te doen om de Staten te laten zien consequent te zijn in haar milieu- en veiligheidsbeleid.

Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Roijackers. De heer Oosterveer is de volgende. Nee, hij ziet af van zijn spreektijd. Mevrouw Surminski had het al voorzien en aan u nu het woord.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Zo is het.

Voorzitter. Brabant is vol, hartstikke vol en eigenlijk té vol. Dat betekent dat we regelmatig en in toenemende mate geconfronteerd worden met conflicterende belangen. Het belang van de ene gaat direct ten koste van de mogelijkheden van de ander. Wanneer uit gedegen onderzoek, op basis van objectieve en controleerbare toetsingscriteria, blijkt dat een bepaald gebied binnen de 25-jaarszone van het waterwingebied valt, dan zijn er dus twee mogelijkheden: je verplaatst je waterwinputten, of je past de 25-

jaarszone aan. Voor dat laatste is hier gekozen, en dat is dan sneu voor al degenen die nu geconfronteerd worden met de verscherpte regels die dat met zich meebrengt. Maar het is ook het directe gevolg van het groeiscenario, dat uitgaat van het idee dat economische groei, welvaart en welzijn een-op-een gekoppeld zijn en dat groei dus goed en gewenst is. Ja, dan gaat het dus zo af en toe knellen en schuren.

Wat ik merkwaardig vind, en waar ik een toelichting op zou willen hebben, is de toepassing van het overgangsrecht. Er zijn dus kennelijk activiteiten of inrichtingen die onder de nieuwe regelgeving niet zijn toegestaan, maar die wel mogen worden voortgezet, omdat er sprake is van bestaand gebruik, zoals aardwarmtesystemen die nog gedurende tien jaar worden geaccepteerd, of parkeerplaatsen zonder gesloten oppervlak. Bestuursrechtelijk is het logisch, ik snap het heus, rechtszekerheid is belangrijk voor de betreffende eigenaren en bedrijven, een betrouwbare overheid et cetera, maar hydrologisch vind ik het niet logisch. Als die activiteiten werkelijk een serieuze bedreiging vormen voor het grondwater, waarom wordt er dan niet voor gekozen om met onmiddellijke ingang te starten met het afbouwen, desnoods op kosten van andere belanghebbenden, zoals waterwinbedrijven? En als het met het risico wel meevalt: waarom dan een verbod?

Ik dank u.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De fractie van Lokaal Brabant ziet af van spreektijd. De heer Van den Hout. Uw reactie in eerste termijn.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Ja, nu werd natuurlijk meteen de geheime agenda doorgeprikt, dat we toch eigenlijk met deze maatregel vooral het looprondje van de heer Panhuizen groter maken, omdat we dachten dat dat wel gepast zou zijn!

Maar goed. Eerder betrekken van bewoners of VNO-NCW, zou dat een oplossing zijn voor het voorkomen van bezwaren achteraf? Jazeker, dat is waarom we dat ook altijd doen. Het is overigens ook niet zo dat dat niet gebeurd is. We hebben een zeer drukbezochte inloopbijeenkomst gehad hierover, daar zijn de plannen toegelicht, daar zijn bezwaren uit de omgeving aangehoord, die zijn ook weer beantwoord, maar niet iedereen is dan helemaal tevredengesteld, en met name mensen die in De Blaak wonen en zich beperkt zien door deze maatregel, die blijven hun bezwaar natuurlijk houden. Wat betekent dat? Ja, dat betekent inderdaad dat een aantal WKO-systemen, werken in de grond, niet meer kunnen. Het is het een of het ander. In die 25-jaarszone willen we dat niet hebben, om goede redenen. Dit soort systemen, met name de gesloten systemen die mensen zelf kunnen aanleggen, kleinschalig, onder woningen, die zijn gevaarlijk. Er zitten allerlei chemische stoffen die makkelijk kunnen gaan lekken, daarom willen we die niet in die omgeving. Dat is jammer voor natuurlijk het industrieterrein Het Laar, wat dat op grote schaal had voorzien. Daar moeten alternatieven voor gevonden worden. Dat doen we niet vanuit het grondwaterbeleid, maar we zijn wel met een energietransitie bezig. De provincie Noord-Brabant heeft groot belang bij het verduurzamen, ook van Het Laar, en als zij op zoek zijn naar alternatieven, dan zullen wij ze daar zeker bijstaan. Dat is namelijk in ons belang om dat te doen. Hetzelfde geldt overigens voor inwoners van De Blaak. Als die nu niet kunnen overstappen op een gewenst WKO-systeem om van het gas af te kunnen, ja, dan zullen wij ze van harte uitnodigen om alternatieven te verzinnen, in molens in De Blaak bijvoorbeeld.

Planschade, D66. Ja, er staat nu, en dat wil ik eigenlijk wel zo houden ook, dat we daarover nog in overleg gaan met Brabant Water. Elke andere uitspraak belemmert straks het gesprek met Brabant Water om te proberen de kosten voor de provincie in dezen zo laag mogelijk te houden.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Interruptie mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Ja, voorzitter, dat klonk heel cryptisch: u bent nog in overleg met Brabant Water. Gaan zij dan die planschadevergoedingen voor hun rekening nemen? Is dat wat u zegt?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mijnheer Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, daarover kan ik wel met ze in gesprek gaan, als het even kan, ja.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Oké, maar kunt u dan in ieder geval hier bevestigen dat die rekening niet naar de gemeentes Goirle en Tilburg gaat?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nou, ik wil me nu eigenlijk eerlijk gezegd nog niet daarop vastleggen helemaal, want dan kan ik in die gesprekken geen kant meer op.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Volgens mij de heer Van Griensven. U heeft twee keer geïnterrupteerd, mevrouw Dingemans. Ja.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Dank u wel voorzitter. Ik begrijp dat op het moment dat u in overleg bent en er zitten financiële consequenties aan, dat je niet en public gaat vertellen wat je doet. Dat begrijp ik volkomen, want dat ondermijnt je positie. Maar ik heb wel gevraagd: op het moment dat u het ei uitgebreed hebt, zou u ons dan via een memo, of – ik weet niet precies wat de formele status is – maar dan willen informeren over de uitkomsten?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Duidelijk. De heer Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja natuurlijk, ja, met een persbericht waarschijnlijk, want we zijn er trots op als dat lukt.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Braspenning, aan u een eerste interruptie.

De heer **Braspenning** (CDA): Die informatiebijeenkomsten waren inderdaad heel drukbezocht, en dit was nou net het onderwerp waar eigenlijk volgens velen geen antwoord op kwam: wie is er nou uiteindelijk verantwoordelijk voor die schade, mocht die optreden, en hoe gaat die procedure in z'n werk? En ja, daar zijn mensen wat dat betreft heel erg ontevreden over. Dus als u daar een antwoord op heeft, graag.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nogmaals, liever niet. Brabant Water luistert mee, mijnheer Brenninkmeijer... Oh, sorry! Maar burgers mogen daar de dupe niet van worden, dat is duidelijk. Als er werkelijk planschade, of anderszins schade geleden wordt wat terug te voeren valt op dit besluit van de overheid, dan staat daar de garantie tegenover dat burgers daarvoor worden gecompenseerd. Uit welk potje het komt zal voor de burgers weinig uitmaken, denk ik, maar voor ons wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Tweede interruptie de heer Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Ja, voorzitter, ik hoop alleen dat de heer Van den Hout wel weet wie straks de schade gaat betalen, beter weet dan welke Statenleden hij voor zijn neus heeft!

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van den Hout, nog een reactie.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dat is de leeftijd!

De Partij voor de Dieren begrijpt het overgangsrecht in de zin van het bestuursrecht: betrouwbare overheid, en je moet als burger of bedrijf kunnen rekenen op regelgeving die er is. Dat is ook precies de reden waarom dat overgangsrecht er is. Dat dat hydrologisch tegen de borst stuit, ben ik met u eens. Overgangsrecht is in zekere zin altijd ten gunste van achterblijvers, daar is het voor gemaakt als het ware: voor mensen die nog niet de overstap hebben gemaakt, of die eerder nog iets ouds hebben gedaan. Daarvoor is overgangsrecht. Dus overgangsrecht is inderdaad nooit, in die zin, progressief, of werkt niet mee aan veranderingen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Interruptie mevrouw Surminski.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Ja, en wat ik dus met name bedoel is: als er nou dingen zijn die gewoon echt schadelijk zijn, waarom pak je ze dan niet aan? Want iets is niet minder schadelijk omdat de vergunning net, laten we zeggen: in maart 2018 is uitgegeven en niet in december 2018 is aangevraagd.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. Ja. De heer Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, gevoelsmatig geef ik u helemaal gelijk, maar mochten wij anders handelen, uiteindelijk geldt dan toch het bestuursrecht en wijst de rechter ons gewoon op dat stukje van: zo werkt overgangsrecht in Nederland. En dat het inhoudelijk een lastig verhaal is, dat ben ik met u eens, maar het is niet anders, ben ik bang.

GroenLinks: de kleilaag blijkt niet zo ondoordringbaar als wij altijd wel niet dachten. Dat is ... ja, dat klopt, niet omdat die klei poreus is, maar omdat die ... Kijk, wij zijn er ooit van uitgegaan: hij zal een gemiddelde dikte hebben en hij ligt ongeveer op 80 meter. Gemiddeld gesproken klopt dat ook, maar niet overal. Dus er zitten gaten in die klei en op sommige plekken is hij niet op 80 meter diep, soms is hij niet even dik, maar gemiddeld gesproken gaat het best goed met die kleilaag van ons. Hier even niet, dus gaan we hier maatregelen nemen, gewoon maatwerk.

Belgisch kernafval staat daar echt helemaal los van, met alle respect. Natuurlijk hebben wij, en dat weet u, onze bezwaren kenbaar gemaakt bij onze Belgische vrienden tegen plannen om eventueel in precies de verkeerde klei, de Boomse klei of de Ieperse klei, een van die twee, op te slaan ...

De **plaatsvervangend voorzitter**: Interruptie de heer Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Een klein vraagje over die kleilaag. Ik had nog een vraag gesteld over dat onderzoek. Kunt u dat nog even beantwoorden?

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Over welk onderzoek heeft u het nu?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Verduidelijking van de vraag, de heer Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Ja, precies, ik zal hem even verduidelijken. Wat ik vroeg ... in het stuk stond van: op het moment dat we de grondwaterbeschermingszone aanleggen, dan is de vervuiling in de

kleilaag, verdwijnt in ieder geval. Waaruit blijkt dat, uit welk onderzoek? Dat zag ik niet in het stuk staan, dat wilde ik nog even verduidelijkt hebben. U kunt het ook toezenden, dat vind ik ook prima.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, dat zal dan schriftelijk moeten, want dan weet ik ook niet... Ik kan de vraag niet precies duiden, maar om te voorkomen dat u een verkeerd antwoord krijgt, ga ik dat schriftelijk doen.

Ja, nogmaals, onze betrokkenheid bij onze Belgische vrienden die hun kernafval in de klei willen opslaan, waar ons waterpakket langs voert... U kent het standpunt van het college daarover: dat hebben we liever niet. Daarover zijn en blijven we ook in gesprek met België. Het is wat ingewikkeld, omdat het een federale instantie is die daarop toeziet en die gaan niet zomaar in gesprek met een willekeurige provincie als het ware. De gesprekspartner is het rijk, daar hebben we ook afspraken over gemaakt, hoe het rijk naar ons terugkoppelt in die gesprekken, maar dat staat los van dit besluit. Het verandert ook niet. Het inzicht dat die kleilaag niet overal op dezelfde hoogte ligt en niet overal even dik is, was al wel bekend, is al lang bekend. Het gaat dus niks veranderen voor onze stellingname tegen het gebruik van een kleilaag in België voor het opslaan van nucleair afval vlak langs de watervoorraad waar wij ons drinkwater uit halen.

Tot zover.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, gedeputeerde Van den Hout, voor de beantwoording in eerste termijn. Dan gaan wij over naar de tweede termijn, mocht daar behoefte aan zijn. Als eerste de fractie van de VVD, de heer Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Allereerst dank aan de heer Van den Hout dat hij het zo goed voorheeft met mijn gezondheid en mijn hardlooprondjes. Dat waardeer ik toch weer, heel fijn. En ik vind het ook heel fijn dat hij aangeeft in gesprek te zijn geweest met een aantal instanties, zoals VNO. Vooral ook blijven doen, ook met de grote grondwaterbescherming die er nog aankomt, en dat beleid, zodat we bezwaren in de toekomst kunnen voorkomen. Dat helpt iedereen en dat lijkt me een heel goed idee.

Ik proef dat er wat ruimte is wat betreft energietransitie e.d. bij de inwoners van De Blaak. Zou ik hem dan zo kunnen formuleren, en ook een soort van toezegging daaruit mogen halen, dat u kijkt voor de systemen die wellicht niet gevaarlijk zijn met chemicaliën et cetera voor het grondwater, dat daar toch wat ruimte is, dat u kijkt samen met de gemeente van: oké, waar kunnen we toch zo'n systeem aanleggen en waar is er ruimte? Dat is, denk ik, een heel belangrijke. Als u die toezegging kan doen aan mij, dan ben ik tevreden in ieder geval.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, meneer Panhuizen. Mevrouw Dingemans in de tweede termijn? Nee. De heer Van Griensven nog behoefte aan een tweede termijn? Nee. Mevrouw Roijackers, ja, aan u het woord.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter, eerst even een uitnodiging aan de VVD-fractie. Er ligt hier echt op een steenworp afstand een supermooi hardloopgebied, in het Bossche Broek, met een mooi beginnersrondje eventueel voor het opbouwen van de conditie. Dus ik nodig de heer Panhuizen van harte uit om een keer op een Statendag, als er eens een halfuur over is, samen te gaan rennen. Laten we dat doen, in het kader van een gezond Brabant toch? Ja? Oké.

Voorzitter. Er staan twee vragen open, nog even onder dankzegging voor de toezegging van de gedeputeerde aan de VVD-fractie dat op dat onderzoek schriftelijk zal worden teruggekomen, want daar is GroenLinks ook wel nieuwsgierig naar, ook in relatie tot een vraag die nog openstaat van de GroenLinks-fractie. En die vraag is eigenlijk versterkt door het antwoord van de gedeputeerde. Hij zegt: het is maatwerk, wij weten al langer dat die kleilaag van dikte verschilt, we weten dus nu ook dat hij hier wat poreuzer is. Het kan toch niet zijn dat dit geen betrekking heeft op de structuurvisie ondergrond? Dit is echt een inzicht, zou je denken. Ik wil toch... nou weet u wat, laat ik het dan als volgt vragen, en misschien ook, voorzitter, aan de buurman van de gedeputeerde: kan er een toezegging komen dat in het kader van de omgevingsvisie, en dat mag ook in een memo, of het mag schriftelijk, of wat dan ook, maar kan er een toezegging komen dat wij ten aanzien van de samenstelling van de Brabantse ondergrond wat meer inzicht krijgen op basis van het onderzoek dat nu is gedaan over de beschermende werking van onder meer de strategische grondwaterreserves die wij hebben?

Dan de laatste vraag die openbleef. De vervuiling in dezen komt uit bestrijdingsmiddelen en uit mest, uit de percelen die liggen boven de drinkwaterbron om Tilburg. Kan er niet op de een of andere manier ook een financiële bijdrage worden geleverd aan de investering die we nu extra moeten gaan doen? Is er een mogelijkheid om de schade te verhalen?

Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Roijackers. Mevrouw Surminski behoefte aan een tweede termijn? Nee. Dan zijn wij aan het einde van deze tweede termijn vanuit de kant van de Staten. De heer Van den Hout. Aan u het woord.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Een paar vragen nog, voorzitter. Ja, we blijven in gesprek met bewoners en met VNO, ook over ons toekomstig grondwaterbedrijf, daar hebben we het eerste gesprek al over gehad.

Het toestaan van ongevaarlijke systemen. Kijk, wij hebben regels over wat wel en niet mag in een 25-jaarszone. Dat zijn de regels waar we ons aan moeten houden en die gaan niet eens zozeer – dat is meer mijn zorg – over het gif dat in die systemen zit, maar over het doorboren van ondoordringbaar gedachte kleilagen. Ze willen niet dat daar geboord wordt, en dan maakt het niet zoveel uit of dat voor een open of een gesloten systeem is, of het veilig of onveilig is. Wat ik wel kan doen, in navolging van mijn antwoord aan de heer Van Griensven over industrieterrein Het Laar, is te kijken vanuit de provincie, de mensen die bezig zijn met die energietransitie, of Tilburg überhaupt onze hulp nodig heeft bij het ontwikkelen van alternatieven voor De Blaak. Als dat zo is, dan moeten we, denk ik onze hulp aanbieden. Ik denk eerlijk gezegd dat Tilburg mans genoeg is om dat zelf aan te pakken.

GroenLinks vraagt zich toch nog af: maar waarom heeft dit nou geen gevolgen voor de structuurvisie ondergrond? Ja, omdat het niet hoeft. Wij hebben instrumenten waarmee we dit soort problemen aankunnen. Als we merken dat een groter gebied, of een gebied waar we waterwinningen hebben, vervuild raakt, hebben we, zoals mevrouw Surminski al zei, twee opties: of je verplaatst de put – dat doen we ook wel eens, althans Brabant Water – of je vergroot de beschermingszone. Dat is een afdoend middel, denken we, en daarmee hebben we geen wijziging nodig in de instrumenten die we hebben. De manier waarop wij kunnen reageren op deze vervuiling is adequaat, denken we.

Kunnen we landbouwers nog financieel aansprakelijk stellen voor die schade? Nee, dat zal niet lukken. Ten eerste is dat zeer historisch allemaal, is dat nalevering van tientallen jaren geleden, en meest waarschijnlijk hebben die landbouwers gewoon binnen hun vergunningsvoorwaarden geopereerd, want ook binnen de vergunningsvoorwaarden spuiten met landbouwgif betekent dat het in het grondwater terecht komt.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Interruptie mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Dan even vooruitkijkend naar de omgevingsvisie: blijven de instrumenten intact die we nu hebben, die u nu aangeeft onder de omgevingsvisie? En ten tweede: hoe zorgen we ervoor – die vraag had ik ook in de eerste termijn gesteld – dat we niet in de toekomst weer met die mate van bestrijdingsmiddelen en meststoffen geconfronteerd worden in of nabij onze drinkwaterbronnen?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, die laatste, om daarmee te beginnen, dat doe je dus bijvoorbeeld door de beschermingszone groter en strenger te maken, maar vooral door het beleid dat we voeren met betrekking tot de landbouwtransitie, waarin we hopen op termijn überhaupt minder last te hebben van dit soort chemicaliën, of de manier van toepassen waardoor ze in het grondwater terechtkomen. De eerste vraag ben ik bijna weer vergeten ...

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ter verduidelijking, mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): De eerste vraag: nu we naar de omgevingsvisie gaan, hebben we nog datzelfde instrumentarium straks onder de omgevingsvisie?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, volgens mij wel. De Omgevingswet verbindt een aantal wetten met elkaar, maar betekent niet dat we alles afschaffen en hem helemaal gaan vervangen. Dus de mogelijkheid om beschermingszones aan te wijzen blijft gewoon bestaan. Alle instrumenten van het beleid dat we nu hebben blijven of bestaan, of komen op een andere manier terug, maar het is niet zo dat we, nou, middelen uit handen raken, zodat we straks niet meer kunnen beschermen. Nee.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ja, dat was de tweede termijn. Dan sluit ik de beraadslagingen over dit Statenvoorstel en dan zullen wij overgaan tot stemmingen.

Stemming

De **plaatsvervangend voorzitter**: We zullen eenieder even de ruimte geven om naar de Statenzaal te komen voor de stemmingen. We schorsen één minuut.

Schorsing (15.52 – 15.53 uur)

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ja, dan gaan wij over tot de stemmingen.

33/18 Ontwerpbesluit Notulen van de PS-vergadering 6 april 2018

De **plaatsvervangend voorzitter**: Allereerst zijn de notulen van voorgaande vergaderingen aan de orde. Het gaat om de notulen van de PS-vergadering van 6 april 2018. Ik stel voor om bij acclamatie in te stemmen met deze notulen. Ja, ik stel vast dat dat het geval is.

36/18 Ontwerpbesluit Lijst Ingekomen Stukken periode 5 april tot en met 18 april 2018

De **plaatsvervangend voorzitter**: Vervolgens is de lijst van ingekomen stukken aan de orde. En ook daar stel ik voor om bij acclamatie in te stemmen met de wijze van afdoening van de ingekomen stukken. Ja, dat is akkoord.

17/18 Statenvoorstel Zienswijzen op ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

De **plaatsvervangend voorzitter**: En dan gaan we over tot stemming over de bespreekstukken, waarover vandaag reeds de beraadslagingen zijn afgerond. Dan gaan wij over tot stemming over Statenvoorstel 17/18 Ontwerpbesluit Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: SP.

De heer **De Jonge** (SP): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: PVV ... D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: PvdA.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: ChristenUnie-SGP is er niet. Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Het voorstel is aangenomen.

24/18 Statenvoorstel Zienswijzen op ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB)

De **voorzitter**: Dan gaan we over naar stemming over Statenvoorstel 24/18 Ontwerpbesluit Zienswijzen op ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: SP.

De heer **De Jonge** (SP): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: PVV... D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: PvdA.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: ChristenUnie-SGP ... Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dit voorstel is aangenomen.

25/18 Statenvoorstel Negende wijzigingsverordening Provinciale milieuverordening Noord-Brabant 2010

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan gaan we over naar stemming over Statenvoorstel 25/18 Ontwerpbesluit Negende wijzigingsverordening Provinciale milieuverordening Noord-Brabant 2010. De fractie van de VVD.

De heer **Panhuizen** (VVD): Voor, met een stemverklaring. Ik vind het goed dat de gedeputeerde in gesprek blijft met partners als VNO-NCW en de bewoners in De Blaak en de gemeente, om bezwaren te voorkomen en ruimhartig te zijn tegenover de instellingen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Het CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: SP.

De heer **De Jonge** (SP): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: PVV ... D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: PvdA.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: ChristenUnie/SGP afwezig. Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan is dit Statenvoorstel aangenomen.

Sluiting

De **plaatsvervangend voorzitter**: Daarmee komen we tot een einde van deze vergadering. Ik dank eenieder voor zijn of haar inbreng. De eerstvolgende Statendag vindt plaats op 15 juni a.s. Ik verzoek u, zoals zo vaak, om uw sprekerspasje te deponeren in de opvangbus bij de bodetafel. Ik nodig u uit voor een drankje op de Statenlounge, ik wens u vooral een fijn weekend en sluit hierbij de vergadering.

De plaatsvervangend voorzitter : sluit om 15.56 uur de vergadering.